

Výroční zpráva Moravské galerie v Brně za rok 2002

Úvodem

Vážení přátelé,

je naší milou povinností předložit Vám zprávu o činnosti naší galerie za rok 2002. Činíme tak s přáním, abyste v ní našli víc než jenom zákonem předepsanou odpověď na otázku, jakým způsobem Moravská galerie coby příspěvková organizace nakládá s finančními prostředky ze státního rozpočtu. V ohlédnutí za uplynulým rokem bychom se s Vámi rádi podělili o své pocity uspokojení tam, kde je toto uspokojení na místě, popřípadě se Vám svěřili s problémy, které naši práci brzdí nebo kde naše úsilí ve výsledné podobě nevyznívá tak, jak bychom si představovali. Konečně bychom Vám touto formou také rádi vyjádřili náš upřímný dík za přízeň, kterou jste nám v minulém roce projevovali, i naději, že se budeme moci s Vámi setkávat i na akcích, jež pro Vás připravujeme na další období.

Rok 2002 byl pro nás svým způsobem historickým. Po dlouhé době jsme měli možnost využít v celém rozsahu všech prostorových možností, jež nám nabízejí naše tři hlavní výstavní budovy. Krátce před jeho začátkem byla totiž uvedena do plného provozu nově zrekonstruovaná budova Uměleckoprůmyslového muzea. Sledujeme-li osudy Moravské galerie, zdá se, jako by její dějiny byly stálým hledáním životního prostoru, a to ve vlastním, nepřeneseném slova smyslu. Od chvíle, kdy se v roce 1961 vyčlenila obrazárna ze svazku Moravského zemského muzea a sloučila se s Uměleckoprůmyslovým muzeem, prožívala takto vzniklá nová instituce Moravská galerie tyto věčné problémy. Katastrofálních rozměrů nabyly, když byla obrazárna nucena opustit své dosavadní působiště v Dietrichštejnském paláci a nastěhovat své sbírky do budovy Uměleckoprůmyslového muzea. Obtížná situace chápaná jako provizorium se stala skutečností na dlouhá léta. Obrat k lepšímu přinesl až zisk Pražákova paláce a po roce 1989 pak prostor bývalého Muzea dělnického hnutí v Místodržitelském paláci. Obě tyto budovy, přiměřené svým rozsahem, bylo však nutno zrekonstruovat a přizpůsobit galerijním potřebám. Celá 90. léta 20. století tak prožila Moravská galerie ve znamení neustálých stavebních úprav. Zatím poslední generální přestavbou byla právě zmiňovaná rekonstrukce Uměleckoprůmyslového muzea. A rok 2002 tedy byl po dlouhé době prvním, pro který mohl být výstavní plán koncipován bez omezení mimořádnými technickými okolnostmi. Odtud pramení náš pocit jedinečnosti uplynulého roku. Galerijní sbírky jsme se snažili představit v co největším rozsahu, avšak tak, aby návštěvníci jimi nebyli zahlceni, ale strávili s nimi chvíle příjemných zážitků, poučení i odpočinku. Kromě stálé expozice užitého umění s paralelně probíhající výstavou krátkodobou, věnovanou soudobému designu, které byly otevřeny již koncem roku 2001, měli návštěvníci možnost zhlédnout řadu zajímavých výstav z produkce naší galerie nebo přejetých od našich partnerských institucí. Za všechny jmenujme kupříkladu obnovenou expozici umění 2. poloviny 20. století, výstavu Antonína Procházky a 20. mezinárodní bienále grafického designu, které se stalo dominantou celé výstavní sezóny, z výstav přejetých se pak s největší návštěvnickou odezvou setkala výstava Maxe Švabinského. Za úspěch můžeme považovat jistě i výstavu V zrcadle stínů – Morava v době baroka, která byla uvedena ve francouzském Rennes. K určitým omezením nás při realizaci našich projektů paradoxně nutily potíže spojené právě s financováním celého náročného provozu všech tří výstavních budov. Nakolik se nám přitom naše záměry zdařilo naplnit, můžete konečně posoudit Vy sami.

Kontaktní údaje

Adresa:	Moravská galerie v Brně, Husova 18, 662 26 Brno
Telefon:	532 169 111
Fax:	532 169 180
E-mail:	m-gal@moravska-galerie.cz

Http:

www.moravska-galerie.cz

Personální zastoupení

V roce 2002 měla Moravská galerie celkem 139 stálých zaměstnanců (přepočtený stav), z toho 54 odborných pracovníků.

Organizační struktura Moravské galerie s uvedením vedoucích pracovníků a kurátorů sbírek k 31. 12. 2002

- **Ředitelka MG** - PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.
- **Odbor ředitele**
  - Sekretariát ředitelky MG - PhDr. Kateřina Tlachová, statutární zástupce ředitelky
  - Oddělení ostrahy a bezpečnosti sbírek - Rostislav Procházka / Ludmila Puklová
  - Investiční technik - Richard Mysík
- **Odbor sbírek**
  - Oddělení starého umění - PhDr. Kateřina Svobodová
    - Sbirka umění gotiky a renesance - PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.
    - Sbirka umění baroka - Mgr. Zora Wörgötter (asistent)
    - Sbirka renesanční a barokní kresby a grafiky - Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka
    - Sbirka umění 19. století - PhDr. Kateřina Svobodová
  - Oddělení umění 20. století - Mgr. ing. Ivo Binder
    - Sbirka moderního malířství a sochařství - Mgr. ing. Ivo Binder
    - Sbirka současného malířství a sochařství - Mgr. Petr Ingerle
    - Sbirka moderní a současné kresby a grafiky - Mgr. Pavel Netopil
  - Oddělení užitého umění - Mgr. Markéta Vejrostová (asistent)
    - Sbirka drahých a obecných kovů - Mgr. Anna Grossová (asistent)
    - Sbirka keramiky - Mgr. Andrea Pauchová (asistent)
    - Sbirka skla - Mgr. Markéta Vejrostová (asistent)
    - Sbirka textilu a nábytku - Mgr. Martina Straková (asistent)
  - Oddělení grafického designu - PhDr. Marta Sylvestrová
  - Oddělení fotografie - PhDr. Antonín Dufek, PhD.
    - Mgr. Jiří Pátek (asistent)
    - PhDr. Kateřina Svobodová, PhDr. Miroslav Ambroz
  - Agenda vývozu
- **Odbor ostatních hlavních činností**
  - Restaurátorské oddělení - ak. mal. Igor Fogaš
  - Oddělení pro práci s veřejností - PhDr. Ludmila Horáková
  - Knihovna - PhDr. Hana Karkanová
    - Sbirka bibliofilii a knižní vazby - PhDr. Hana Karkanová
    - Sbirka starých tisků - PhDr. Judita Matějová
  - Oddělení produkce výstav a ediční činnosti - PhDr. Miroslava Pluháčková
- **Odbor ekonomiky a provozu**
  - Oddělení stavby výstav - Mgr. Martin Ondruš

- Provozně technické oddělení - ing. Zbyněk Kroča
- Ekonomické oddělení - ing. Jan Maitner

Rada Moravské galerie

je poradním orgánem ředitelky Moravské galerie po stránce odborné. V roce 2002 pracovala v tomto složení:

PhDr. Milena Bartlová, CSc. (Seminář dějin umění MU Brno a Pedagogická fakulta UK Praha)
 PhDr. Helena Koenigsmarková (ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze)
 PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc. (ředitel Ústavu dějin umění AV ČR)
 PhDr. Petr Nedoma (ředitel galerie Rudolfinum, Praha)
 PhDr. Oldřich Palata (Severočeské muzeum v Liberci)
 PhDr. Pavla Pečinková, CSc. (VŠUP Praha)
 Mgr. Marek Pokorný (týdeník Týden, Praha)

Akviziční komise MG

je odborným orgánem, sestaveným z nezávislých teoretiků výtvarného umění, jejichž úkolem je posouzení navrhovaných akvizic z hlediska jejich přínosu pro sbírkový fond MG. Členy komise pro rok 2002 byli:

PhDr. Helena Brožková (Uměleckoprůmyslové muzeum Praha)
 PhDr. Jan Mohr (Severočeské muzeum Liberec)
 PhDr. Duňa Panenková (Správa Pražského hradu)
 PhDr. Alena Potůčková (České muzeum výtvarných umění Praha)
 prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc. (Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno)
 PhDr. Dagmar Šefčíková (Ministerstvo kultury ČR, Praha)
 PhDr. Jana Ševčíková (Akademie věd ČR, Praha)
 PhDr. Jiří Valoch (Brno)
 PhDr. Jiří Zemánek (Praha)
 PhDr. Jaromír Zemina (Praha)

V roce 2002 se zasedání akviziční komise nekonalo.

Poradní sbor ředitelky MG

je nově zřízeným konzultačním orgánem, jehož smyslem je pevnější ukotvení Moravské galerie v širších společenských vazbách. Členy Poradního sboru, který se poprvé sešel na svém ustavujícím zasedání 25. listopadu 2002, jsou zástupci politického života i partnerských institucí, jejichž sponzorská podpora aktivit Moravské galerie je zvláště výrazná. Působí zde Anton Dusík (Volksbank CZ, a. s.), Jan Kudera (CashReform Commercial Finance), JUDr. Otakar Motejl (veřejný ochránce práv), Petr Pleva (poslanec Parlamentu ČR), Jindřich Štreit (umělecký fotograf a pedagog) a Jan Winkler (IBM Business Consulting Services), který zastává funkci předsedy.

VÝSTAVNÍ PROSTORY MG

Výstavní sály Moravské galerie se nacházejí ve třech historických budovách, které všechny leží v blízkém sousedství ve středu města. V Místodržitelském paláci (Moravské nám. 1a) jsou umístěna díla českého i světového výtvarného umění od gotiky až po 19. století. Sídlem ředitelství Moravské galerie je Pražákův palác (Husova 18). Jeho výstavní sály se užívají k výstavám moderního malířství, sochařství, grafiky, kresby či fotografie. Presentaci výtvarných děl užité tvorby pak slouží nově zrekonstruovaná budova Uměleckoprůmyslového muzea (Husova 14).

V každé z těchto budov Moravské galerie je umístěna některá ze stálých expozic a pravidelně se obměňují výstavy krátkodobého charakteru. Kromě samotných výstavních sálů využívá galerie i vedlejších prostor svých budov k instalaci rozsahem menších projektů. Ambit Místodržitelství se pro své komorní prostředí osvědčil jako místo konání autorských či skupinových výstav fotografií. S díly mladých umělců včetně prací studentských se návštěvníci setkávají v atriu ve 4. patře Pražákova paláce, kde je prostor i pro experimentální výtvarné projekty. Soubory rozměrnějších plastik vhodných do exteriéru se Moravská galerie snaží v letních měsících umísťovat přímo ven, na nádvoří svých budov, aby tak vyšla vstříc i náhodným kolemjdoucím, kteří snad ani nemají původní úmysl do galerie vstoupit a tímto způsobem mohou být osloveni „přímo na ulici“. V minulých letech tento záměr splňovalo především nádvoří Pražákova paláce, v roce 2002 bylo k tomuto účelu poprvé po dlouhé době využito i nově upraveného nádvoří Uměleckoprůmyslového muzea. Podstatně menší výstavní plochou uvnitř budov Moravské galerie je pak hala ve 3. poschodí Pražákova paláce, kde je prostor právě tak „pro jedno dílo“. Zejména návštěvníkům knihovny zde nemohou uniknout plastiky, jež jsou koncipovány spíše jako solitéry. Umění knižní vazby představuje knihovna Moravské galerie ve své studovně, jejíž část je upravena pro krátkodobé výstavy tohoto zaměření. Část svých sbírek zpřístupňuje Moravská galerie také svojí stálou expozicí na zámku v Mikulově, v jehož historických prostorách vyznívají díla užitého umění starších období velmi autenticky.

Otevírací doba MG je od středy do neděle vždy od 10 do 18 hodin (v zimním období od 10 do 17 hodin), ve čtvrtek jsou výstavy přístupny až do 19 hodin. Každý první pátek v měsíci je do všech expozic a výstav MG volný vstup.

EVIDENCE SBÍRKOVÉHO FONDU A PÉČE O SBÍRKY

Rozsah sbírkového fondu

Sbírkový fond Moravské galerie dosáhl v roce 2002 celkem **137.620** inventárních čísel, přírůstky v tomto roce činily **313** inventárních čísel. Z toho **126** inventárních čísel tvoří sbírkové předměty získané nákupem, a to v hodnotě **645.824 Kč**. Jednalo se přitom o umělecké předměty, jejichž nákup schválila nákupní komise ještě v roce 2001, nebo které získala Moravská galerie z darů.

Za mimořádně významné přírůstky můžeme považovat zvláště tato umělecká díla:

- Italský malíř 1700-1725: Zátěší s melounem, hrozny, skleněnou mísou a ovocem, plátno, olej, 74x100 cm
- Jiří Šuhájek, Karolína Kopřivová, Jan Mareš: soubor 23 ks skleněných předmětů (2001), broušený křišťál
- Ateliér V. H. Brunnera: Upomínková sklenice, malba s cyrilometodějskými motivy na skle, (kolem r. 1920), výška 10 cm
- Pavel Štecha: Portfolia - soubory fotografií: Srpen 1968, Tábor 1972, Dáma s kaméliemi, 28. října 1968

Částkou 54.000 Kč přispělo Moravské galerii navíc Ministerstvo kultury ČR v rámci Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví ISPROFIN. Díky tomu se uskutečnil nákup těchto uměleckých předmětů:

- Brož čtvercová červená Rakousko, Vídeň, Wiener Werkstätte 1910, návrh Josef Hoffmann, provedení J. Souval a J. Lauterkrantz pro Wiener Werkstätte
- Brož kulatá zelená Rakousko, Vídeň, Wiener Werkstätte 1910, návrh Josef Hoffmann, provedení J. Souval a J. Lauterkrantz pro Wiener Werkstätte
- Jehlice do klobouku - modrobílá šachovnice (pouze terčík, samotná jehlice chybí), Rakousko, Vídeň, Wiener Werkstätte 1910, návrh Josef Hoffmann, provedení J. Souval a J. Lauterkrantz pro Wiener Werkstätte.

V roce 2002 se zasedání akviziční komise nekonalo. Byl zaznamenán úbytek jednoho sbírkového předmětu, který byl v souladu s pokyny MK ČR převeden do sbírek Horácké galerie v Novém Městě na Moravě.

Na všech sbírkových odděleních průběžně pokračovala inventarizace sbírkového fondu, velká pozornost jí byla věnována zejména na oddělení užitého umění, a to v důsledku přestěhování sbírek do nových depozitářů v rekonstruované budově Uměleckoprůmyslového muzea, k němuž došlo v roce 2001. Celkový rozsah zrevidovaných sbírkových předmětů činil **22.990** inv. č.

Do počítačové databáze bylo v roce 2002 zaneseno **7.730** inventárních čísel, celkový počet inventárních čísel evidovaných touto formou dosáhl **41.231**.

Restaurování

Restaurátorské oddělení MG plní úlohu odborného odhledu nad fyzickým stavem sbírkových předmětů, ať už jsou uloženy v depozitářích, či ve výstavních sálech, a dále pak samozřejmě také funkci sanační v případech, jež se neobjedou bez náležitého konzervačního nebo restaurátorského zákroku. Kromě početných vstupů na úrovni adjustace a interních lokálních zásahů bylo na restaurátorském oddělení komplexně zrestaurováno nebo konzervováno 40 sbírkových předmětů. Ve 4 případech byl připraven odborný restaurátorský průzkum. Úspěšnému splnění těchto náročných úkolů napomohl nákup nových speciálních restaurátorských zařízení, umožněný dotací MK ČR – jednalo se o odsávací zařízení, ultrazvuk, vyvíječ suché páry a dolévačku papíroviny. Prioritou práce oddělení se pro rok 2002 stala zejména příprava exponátů pro výstavu „V zrcadle stínů – Morava v době baroka“, která se konala v rámci České kulturní sezóny ve Francii na přelomu let 2002 a 2003

V závěru roku 2002 přibyl restaurátorskému oddělení mimořádný úkol, jímž bylo akutní řešení havarijní situace v prostorách depozitáře nábytku v Mikulově. Aniž by zde došlo k zanedbání ze strany Moravské galerie, byly tyto prostory vytopeny. Z toho vyplynula naléhavá nutnost zorganizovat akci na záchranu 87 ohrožených sbírkových předmětů, vyhodnotit rozsah jejich poškození, zahájit neodkladnou konzervaci děl v havarijním stavu (celkem se jednalo o 42 sbírkových předmětů) a učinit přípravné kroky k restaurování dalších z nich. Situaci ještě komplikuje skutečnost, že dílna pro restaurování nábytku je umístěna v objektu, který sám je v havarijním stavu. Jako nevyhovující z hlediska hygienických norem byla na základě měření škodlivých látek v ovzduší Krajskou hygienickou stanicí v Brně označena také dílna v Krčku Pražákova paláce. V polovině listopadu 2002 bylo pracoviště vystěhováno do provizorních prostor a byly provedeny doporučené úpravy vzduchotechniky. Provoz zde bude obnoven po kolaudaci.

Z důvodu vysokého počtu nezbytných ošetření svěřuje Moravská galerie část svých ohrožených sbírkových předmětů do péče externích restaurátorů, v uplynulém roce tak u nich bylo zrestaurováno 8 uměleckých děl. Jednodušší adjustační zákroky (úprava paspart apod.) provádějí také přímo správci

jednotlivých depozitářů a rovněž v této oblasti bylo v roce 2002 využito služeb externích spolupracovníků.

BADATELSKÉ VYUŽITÍ SBÍRKOVÉHO FONDU MG, ZÁPŮJČKY SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Sbírky MG se i v letošním roce staly předmětem studia četných domácích i zahraničních badatelů. Bylo zaznamenáno 149 návštěv, z toho 11 zahraničních. Pro výstavní účely jiných galerijních institucí se uskutečnilo celkem 81 zápujček sbírkových předmětů představujících 856 inv. č. Z toho 72 zápujček o rozsahu 676 inv. č. bylo žádáno na výstavy v tuzemsku, do zahraničí pak směřovalo 9 zápujček čítajících 180 inv. č.

VÝSTAVNÍ ČINNOST

Po několik let trvajícím období prostorových provizorií byl rok 2002 konečně prvním, v němž mohla Moravská galerie naplno využít všech svých výstavních prostor včetně nově zrekonstruované budovy Uměleckoprůmyslového muzea. Přineslo to s sebou možnost návratu k vyvážené skladbě výstavního plánu včetně pravidelné prezentace uměleckých děl, zařazovaných tradičně do oblasti tvorby užité. Nadále však zůstal snahou Moravské galerie syntetizující přístup, jenž by onu hranici mezi uměním volným a užitým překlenoval. V každé z výstavních budov byla pro návštěvníky připravena expozice sledující hlavní vývojové linie, jimiž se ubíralo výtvarné umění zvoleného tématického okruhu (tvorba užitá, volné umění staršího období a konečně nejnovější výtvarná tvorba volného směru). V koncepci svých expozic Moravská galerie upouští od stálých instalací v doslovném slova smyslu a s ohledem na možnosti cestovního ruchu v našem městě se přiklání spíše k pojetí, jež usiluje i na tomto poli své činnosti o aktivní dialog s brněnskými zájemci o výtvarné umění. Prosazuje tedy pojetí expozic, u nichž délka trvání nepřesahuje obvykle období několika let. Poté se expozice nahrazuje reinstalací s cílem přinést na sledovanou oblast výtvarného umění zase nový pohled. Zdá se, že veřejnost přijala tento přístup velmi kladně. Výstavní projekty usilovaly jak o zpřístupnění děl umělců, zařazovaných dnes už mezi klasiky, tak o prezentaci nových talentů či tvůrců, kteří ještě do obecného povědomí dostatečně nepronikli. Obdobně se galerie snaží dát dostatečný prostor i výtvarným oborům, jejichž historie je relativně nedlouhá. Kvalitní výstavy připravovala Moravská galerie zejména v oboru umělecké fotografie. Zde má možnost čerpat z bohatství své unikátní sbírky, která v roce 2002 dosáhla již čtyřiceti let svého trvání. Svoji tradici má i Bienále grafického designu, jehož jubilejní 20. ročník byl vyvrcholením celé výstavní sezóny. Návštěvníci se však mohli setkat i s řadou experimentálních výrazových forem včetně počítačového ztvárnění. V posledních letech zaujímají pevné místo v našich výstavních aktivitách i projekty zaměřené na naše spoluobčany s nejrůznějším způsobem postižení, ať už se u nich jedná o jakýkoli handicap fyzický, duševní či sociální. Projevem pozornosti, již věnujeme tomuto závažnému problému, má být i nově otevřená stálá expozice Možná sdělení, která se snaží zprostředkovat výtvarné dojmy slabozrakým a nevidomým.

Stálé expozice

Místo paměti, prostor orientace

Expozice uměleckého řemesla, užitého umění a designu v proměnách historie

Uměleckoprůmyslové muzeum, celoročně

Koncepce, příprava a realizace: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D., PhDr. Alena Křížová, Ph.D., PhDr. Karel Holešovský, PhDr. Dagmar Koudelková, PhDr. Eliška Lysková, PhDr. Jarmila Novotná, PhDr.

Ľudmila Dufková, Mgr. Markéta Vejrostová, Mgr. Anna Grossová, Mgr. Andrea Pauchová, Mgr. Martina Straková

Expozice, respektující chronologické řazení, navázala do jisté míry na předchozí instalaci užitého umění z roku 1971 a pokusila se zachytit stručný vývoj a stylové proměny jednotlivých oborů od historického nábytku přes textil, sklo, keramiku a porcelán až po výrobky z drahých a obecných kovů i jejich druhovou rozmanitost. Jednotlivé sály prezentují základní etapy vývoje umění – středověk pod názvem Odlesk věčnosti, renesanci jako Apoteózu krásy, baroko a rokoko charakterizované jako Erupce tvarů, klasicismus, empír, biedermeier ztělesňující Řád jako ideál, druhé rokoko a historismus pak coby Fenomén návratů a secesi, pro niž je příznačný Ornament jako forma. Do těchto celků je organicky začleněno několik malířských děl, sochařských prací a také plakátů. Autoři se přitom nesnažili navodit iluzi dobových interiérů, naopak návštěvník si nepřestává uvědomovat, že je v muzeu. Každému exponátu je dopřán dostatek světla a prostoru, což činí celou instalaci nepřetíženou a pocit uvolnění při příchodu z rušného středu města tak návštěvníkovi umožňuje příjemné vnímání jednotlivých artefaktů. Bohatá kolekce více než pěti set uměleckých předmětů byla připravena především ze sbírek Moravské galerie (včetně několika nejnovějších akvizic), doplňuje ji však i několik zápůjček z církevního a soukromého majetku i ze Slezského zemského muzea v Opavě. Svou proveniencí se vystavený soubor zdaleka neomezuje na rámec Moravy či Slezska, zastoupen je i italský, německý či holandský renesanční nábytek, italská fajáns, nechybí ani míšeňský nebo vídeňský porcelán. Expozici navštívilo v průběhu roku 2002 celkem 10.297 návštěvníků. Do budoucna se počítá s tím, že dojde k jakémusi prodloužení jejího dobového záběru, tak aby ve zkratce obsáhla i nejnvýraznější názorové směry první poloviny 20. století - modernu, kubismus, art deco a funkcionalismus. Návštěvníkům je k dispozici katalogový list.

České umění 20. století

Pražákův palác, celoročně

Sbírka českého umění 20. století patří v Moravské galerii k nejucelenějším souborům a jejímu zpřístupňování je proto věnována značná pozornost. Výstavní sály vyhrazené její prezentaci zaujímají celá dvě patra Pražákova paláce. Expozice je rozdělena na dvě části (zahrnující jednak období 1. poloviny 20. století, jednak tvorbu nejnovější), přičemž obě se cyklicky obměňují a navíc uvnitř ponechávají prostor pro krátkodobé instalace děl tzv. lehkých technik.

Prométheův oheň

Česká moderna první poloviny 20. století ze sbírek Moravské galerie v Brně

Pražákův palác, celoročně

Koncepce expozice: PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD., Mgr. ing. Ivo Binder

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Expozice poukazuje především na úžasné vzepjetí tvůrčích sil, k němuž dochází na naší výtvarné scéně počátku 20. století i let meziválečných a z něhož potom ještě částečně čerpá i období těsně poválečné. Čeští výtvarníci v historicky krátké době překonávají určitou regionální izolaci a provinčnost, jež mohla být přítěží starší generaci, navazují úzké kontakty se zahraničními avantgardními proudy a rozvíjejí jejich podněty způsobem, který je neodmyslitelně zařazuje mezi protagonisty světové moderny. Tvůrčí atmosféru, v níž vyrůstaly práce našich předních výtvarníků, kteří jsou na výstavě zastoupeni (Antonín a Linka Procházka, Bohumil Kubišta, František Foltýn, Josef Šíma, Václav Špála, Otakar Kubín, Bedřich Feigl, Vincenc Beneš, Emil Filla, Otto Gutfreund, Josef Čapek, Jaroslav Král, Jindřich Štyrský, Toyen, František Foltýn a mnozí další), symbolicky vystihuje Obraz Prométhea od Antonína Procházky z roku 1911, který se stal mottem celé expozice. Tentýž námět zaujal i Vincenta Makovského ke ztvárnění jeho slavné plastiky – Hlava Prométhea. Expozice představuje klíčová díla našeho malířství, sochařství, kresby a částečně i užitého umění (nechybí kupř. ukázky nábytkové tvorby Josefa Gočára) v jejich dobových souvislostech a ve vazbě na tvůrčí uskupení, jež samovolně vznikala a vstřebávala do sebe hlavní vývojové linie soudobého výtvarného umění. Velká pozornost je věnována

přínosu českých výtvarníků světovému kubismu, poetismu, surrealismu i rozvoji nových aktivit jako je fotografie, scénografie či typografie. Instalace je i připomínkou postavení, jež zaujímalo v meziválečném období v oblasti avantgardní kultury město Brno.

K expozici byl vydán katalogový list v češtině i angličtině. V roce 2002 expozici zhlédlo 9.202 návštěvníků.

Znovu a jinak

Umění druhé poloviny 20. století

Pražákův palác, do 31. 3. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

„Znovu a jinak“ byl název části expozice, věnované umění 2. poloviny 20. století. Představila průřez tvorbou předních osobností českého poválečného výtvarného umění až po současnost včetně nejnovějších akvizic, přičemž uvnitř navíc zůstal ponechán prostor pro krátkodobé instalace, představující vybrané osobnosti výtvarného umění ještě nad rámec expozice. V roce 2002 tak měli návštěvníci možnost bližšího seznámení s tvorbou Ivana Chatrného, jehož výstava byla zahájena ještě koncem roku 2001. Za rok 2002 bylo v expozici zaznamenáno 1.225 návštěvníků.

Ivan Chatrný 1928-1983

Kresba a grafika

Výstava z cyklu Obměny stálé expozice umění 2. poloviny 20. století

Pražákův palác, 20. 12. 2001 – 3. 3. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Výstava, zahájená ještě koncem roku 2001, představila jednoho z neprávem opomíjených autorů, který svým dílem přispěl k obrazu brněnské výtvarné avantgardy šedesátých a sedmdesátých let.

Propracoval se k jazyku geometrie a k rytmu konstruktivnímu řádu. Jeho přínosem k dané tématice byla práce se seriálním řazením útvarů.

Kromě uměleckých děl se sbírek Moravské galerie byly na výstavě zastoupeny i práce z Chatrného pozůstalosti, na nichž autor uvedené konstruktivní postupy aplikoval biochemickou cestou na skleněné desky a trojrozměrné objekty. K výstavě byl připraven katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 420

Gesto a výraz

České umění druhé poloviny 20. století

Pražákův palác, od 10. 10. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Nová instalace moderního českého umění, v prostorách Pražákova paláce již v pořadí třetí, nabízí opět pohled na naši výtvarnou scénu nejnovějšího období, tentokrát ze zorného úhlu sledujícího napětí mezi malířským či sochařským gestem na straně jedné, a výtvarným výrazem na straně druhé, i proměny, jichž tento vzájemný poměr nabývá v průběhu vývoje od zhruba poloviny 30. let 20. století až po současnost. Expozice představuje díla předních umělců tohoto období jako je Mikuláš Medek, Karel Nepraš, Hugo Demartini, Dalibor Chatrný, Bohumír Matal, Bohdan Lacina, Jan Kotík a řada dalších. Mnohé z uvedených prací patří k nejnovějším akvizicím galerie a veřejnosti se představují vůbec poprvé. I tentokrát zůstávají dva sály expozice vyčleněny pro menší krátkodobé výstavy pojeté jako medailonky zajímavých osobností výtvarného umění. V roce 2002 se tak dočkal svého uvedení Miroslav Šnajdr, laureát Ceny Michala Ranného za rok 2001, dále pak Jiří Šindler a Václav Zykmond. Výstavu provázal katalogový list.

Novou expozici moderního českého umění v roce 2002 navštívilo 2.421 zájemců.

Miroslav Šnajdr

Laureát Ceny Michala Ranného za rok 2001

Pražákův palác, 13. 3. – 2. 6. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Miroslav Šnajdr st. se stal druhým nositelem Ceny Michala Ranného, kterou uděluje jednou za dva roky Společnost přátel Moravské galerie jako ocenění zásadního přínosu umělce pro českou výtvarnou kulturu. Jako výkonný hudebník (dlouhá léta působil jako hornista Moravské filharmonie v Olomouci) obohacuje svoji tvorbu i o prvky hudebního cítění. Ve svých pracích s oblibou reaguje na díla světových klasiků výtvarného umění, bohatým zdrojem inspirace je mu i svět malých dětí. Výstavu doprovázel katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 2084

Jiří Šindler

Kresba a grafika

Pražákův palác, 15. 8. – 27. 10. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Druhá obměna reinstalované stálé expozice umění 20. století přinesla seznámení s výběrem tvorby jednoho z našich předních tvůrců písma, Jiřího Šindlera. Jeho snad nejvýznamnějším počinem se stalo vytvoření tiskové podoby hlaholice pro staroslověnský misál. Motivy z tohoto písma Šindler s oblibou vkládá i do svých kreseb a grafik. Životní dílo dnes již osmdesátiletého ilustrátora a grafika bylo poctěno Cenou města Brna pro rok 2001 v oboru výtvarné umění. Výstavě nechyběl katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 1670

Václav Zykmond

Kašpar noci

Pražákův palác, 11. 12. 2002 – 30. 3. 2003

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Výstava uvedla práce jednoho z nejvýznamnějších představitelů druhé vlny surrealismu v českém výtvarném umění. Jádrem kolekce tvořil soubor ilustračních kreseb ke sbírce lyrických próz Aloysia Bertranda Kašpar noci.

Počet návštěvníků: cca 852

Pohled Medúsy

Evropské umění šesti století

Místodržitelství palác, celoročně

Kurátor: PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.

Asistent kurátora: Mgr. Zora Wörgötter

Expozice přináší výběr nejhodnotnějších uměleckých děl ze sbírek Moravské galerie od gotiky až po 19. století, doplněný o pozoruhodné zápůjčky z církevního majetku i ze sbírek dalších institucí. Vedle děl moravské provenience jsou vystaveny i práce rakouského, německého, italského a nizozemského původu. Kolekce vlámského a holandského malířství, které byly v poslední době obohaceny některými zajímavými novými akvizicemi, jsou od doby zrušení expozice starého umění v budově Dietrichsteinského paláce vystaveny vůbec poprvé. Ústředním obrazem je Hlava Medúsy P. P. Rubense, jehož ztvárnění ohybné Gorgóny považovali ještě v 19. století za natolik nebezpečně sugestivní, že v původní instalaci Františkova muzea mohl být vystaven pouze za oponou, „aby se ženy a děti nevylekaly.“

V rámci expozice je vyčleněna místnost pro krátkodobé komorní výstavy staré kresby a grafiky.

Výstavu připravila Moravská galerie ve spolupráci s Městskou částí Brno-střed a za podpory Italského kulturního institutu v Praze. K dispozici je i katalogový tisk. V závěru roku 2002 doznala expozice zásadní obměny – v souvislosti s výstavou V zrcadle stínů - Morava v době baroka, souběžně probíhající ve francouzském Rennes, byla část exponátů, vhodných pro zahraniční uvedení, nahrazena pracemi, s nimiž naši návštěvníci dosud neměli příležitost se seznámit, ačkoli jejich umělecká úroveň je

rovněž pozoruhodná. Návštěvnost zdařilé výstavy potvrdila trvalý zájem veřejnosti o staré umění, za rok 2002 ji zhlédlo 8.916 návštěvníků.

Speculare – dívej se, zpytuj

Krátkodobá výstava v rámci expozice Pohled Medúsy

Místodržitelství palác, 6. 12. 2001 – 3. 3. 2002

Kurátor: Mgr. Yvona Ferencová, Mgr. Hana Petlachová

Zpřístupňování výtvarného umění dětským návštěvníkům věnuje Moravská galerie soustavnou pozornost. Prostorová instalace, připravená ještě v závěru roku 2001, byla tedy věnována právě jim. Jejím záměrem bylo přiblížit dětem jeden ze základních principů barokní kultury – princip divadelnosti, který pojímá svět jako jednu velkolepou, ale pomíjivou slavnost, jako hru zahalenou závojem klamu, kdy se zdání prolíná se skutečností. Odraz tohoto nazírání můžeme odhalovat i v oblasti barokního výtvarného umění. Výstava byla určena pro děti a jejich rodiče, kteří sami mohli převzít roli průvodců expozicí baroka. K tomuto účelu byla připravena kniha-objekt.

Počet návštěvníků: cca 2.500

Francouzská kresba 17. a 18. století

Krátkodobá výstava v rámci expozice Pohled Medúsy

Místodržitelství palác, 6. 3. – 9. 6. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka

Francouzská kresba tzv. klasických staletí tvoří poměrně malou část sbírky staré kresby a grafiky v Moravské galerii. Ačkoli se jedná o docela kvalitní kolekci, samostatně dosud nebyla vystavena. 13 vybraných kreseb reprezentuje umění formované prostředím dvora ve Fontainebleau i inspirací z děl italských a nizozemských mistrů. Francouzská grafická škola ve své době zaznamenala značný vliv i na umělecké dění ve Vídni a v našich zemích. Výstavku provázal katalogový list.

Kresby z Feldmannovy sbírky

Krátkodobá výstava v rámci expozice Pohled Medúsy

Místodržitelství palác, 12. 6. – 8. 9. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka

Brněnský sběratel dr. Arthur Feldmann shromáždil za svého života pozoruhodný soubor kreseb starých mistrů, převážně nizozemské, italské a německé provenience. Výběr z jeho kolekce, představený v kabinetu staré kresby a grafiky, byl rozloučením s touto zajímavou sbírkou, jež je předmětem restituce v zájmu odškodnění obětí holocaustu. Výstavku doplnil katalogový list.

Speculare – dívej se, zpytuj: Kouzelné obrazy

Krátkodobá výstava v rámci expozice Pohled Medúsy

Místodržitelství palác, 18. 9. 2002 – 12. 1. 2003

Kurátor: Mgr. Yvona Ferencová

Také poslední obměnná výstava v expozici starého umění v roce 2002 byla věnována nejmladším zájemcům o umění. Ve spolupráci s Národním technickým muzeem zde byla připravena malá, ale nevšední výstava – barokní kuriozity, jež svého času vzbuzovaly pozornost diváků – nejrůznější vědecké a technické přístroje jako mikroskop, dalekohled, sluneční a měsíční hodiny, laterna magica, podivuhodné objekty, využívající fyzikálních zákonů k překvapivým efektům, i umělecká díla, reflektující na tehdy nové zámořské objevy. Výstava přiblížila barokní dobu v jiném světle, než jak ji představuje tradiční učebnicové pojetí „doby temna“, i s jejími stránkami velkých vědeckých pokroků a dokonce prvky hravosti a vtípu.

Počet návštěvníků: cca 1806

Možná sdělení

Kolekce uměleckých děl Moravské galerie v Brně pro nevidomé a slabozraké

Podesta Uměleckoprůmyslového muzea, od 14. 5. 2002

Kurátor: Mgr. Yvona Ferencová

Stálá expozice určená návštěvníkům se zrakovým postižením navazuje na stejnojmennou výstavu, která se konala v závěru roku 2001 v prostorách Atria Pražákova paláce. Od té doby se sbírka uměleckých děl pro nevidomé a slabozraké rozrostla o další autorské dary a počítá se s jejím dalším rozšiřováním. Společným znakem vystavených děl je jejich vnímatelnost mimozrakovými smysly – neplatí zde tedy obvyklý zákaz dotýkat se exponátů, objevují se díla, jež pracují s doprovodnou akustickou složkou. Výstava se snaží zprostředkovat i zrakově handicapovaným hodnotné estetické prožitky v oblasti výtvarného umění. V tomto smyslu chce být příspěvkem k překonání mezilidských bariér lhostejnosti nebo ostychu, s nimiž se právě nevidomí a slabozrací mohou setkávat. Ve sbírce jsou zastoupeni naši přední výtvarníci – Petr Babák, Jiří Kolář, Václav Cigler, Adriana Šimotová, Petr Nikl, Olga Karlíková, Lubomír Jarcovják, Radek Kratina, Eliška Čabalová, Miloš Cvach a mnozí další.

Od gotiky po empír

Stálá expozice - zámek Mikulov – expozici provozuje od roku 1998 Regionální muzeum v Mikulově - v provozu v létě celoročně, v zimním období o sobotách a nedělích.

Komisaři expozice: za Regionální muzeum v Mikulově Dobromila Brichtová, prom. hist.,
za MG PhDr. Alena Křížová, PhD.

Expozice uměleckého řemesla umístěná v historických sálech mikulovského zámku seznamuje návštěvníky s proměnami životního stylu v průběhu několika staletí.

Krátkodobé výstavy

V průběhu roku uvedla Moravská galerie řadu výstav, ať již z vlastních sbírek, nebo z uměleckých děl zapůjčených jinými majiteli, či přímo v pořadatelské spolupráci s partnerskými galerijními institucemi.

Výstavy přecházející z roku 2001

Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách

8. 11. 2001 – 31. 3. 2002

Kurátor: PhDr. Kateřina Svobodová

Výstava byla dílčím výsledkem výzkumu realizovaného v rámci institucionálního grantu Ministerstva kultury ČR, zaměřeného na studium uměleckých děl cizí provenience v moravských sbírkách. Geografická blízkost Moravy a Rakouska do značné míry předurčila úzké vztahy, které pojí uměleckou tvorbu obou zemí. Moravští malíři 19. století zpravidla absolvovali svá studia na vídeňské Akademii a případně zde i dlouhodobě zakotvili, rakouští umělci zase často pracovali i pro objednavatele z Moravy, ať už to byla šlechta nebo měšťanstvo, díla rakouských malířů nezůstala ani stranou zájmu domácích sběratelů. Tak se do našeho prostředí dostala řada kvalitních prací renomovaných tvůrců rakouské malby. Výstava představila jejich výběr, pocházející ze sbírek moravských galerií, muzeí a zámků. Pokusila se nabídnout návštěvníkům ucelený pohled na žánrovou a slohovou skladbu umění daného období. Zastoupeny byly ukázky portrétní malby, romantické krajinné scenérie i díla žánrového malířství usilujícího o postižení kouzla všedního dne. K výstavě vyšla publikace s bohatým obrazovým doprovodem a soupisem dostupných souborů rakouského malířství 19. století v moravských sbírkách. Výstava byla uspořádána ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze. V roce 2002 ji zhlédlo 3.132 návštěvníků.

Místo činu

Design 20. století

14. 12. 2001 - 19. 5. 2002

Koncepce výstavy: PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD., Tomáš Lahoda, ak. mal., Jiří Sobotka, ak. mal.
Spolupráce sbírkových oddělení: PhDr. Antonín Dufek, PhD., Mgr. Anna Grossová, Mgr. Andrea Pauchová, Mgr. Martina Straková, PhDr. Marta Sylvestrová, Mgr. Markéta Vejrostová.

Výstavu Místo činu byla jakýmsi protipólem ke stálé expozici uměleckého řemesla, užitého umění a designu. Na rozdíl od její chronologické a zcela vážně míněné koncepce bylo vnitřní provázání sbírkových předmětů na výstavě přeneseno do roviny významové, do konstrukce fiktivní dějové osnovy, přičemž nechyběla ani určitá dávka nadsázky a humoru. Jak píše autoři velmi výstižně: „současný divák je do té míry navyklý na šoky a lákadla, že chceme-li jej účinně zaujmout, ukazuje se, že jedním z nejosvědčenějších způsobů je zaharašit kostlivcem.“ A tak příběh, který se zde řečí uměleckého jazyka a významovými asociacemi rekonstruoval, v sobě nesl prvky detektivní a kriminální či hororové zápletky. Exponáty v této hravě pojaté výstavě, plné originálních nápadů, účinkovaly jako předměty doličné, jako svědkové minulých příběhů. Těchto mikropříběhů zde bylo celkem 18 a každý měl svůj název (Křížovka příběhů, Škodná ve sbírce, Tonyho pád, Alexandrův věšák, Stopa v porcelánu, Stopa v hlíně, Pokus o rekonstrukci, Únik, Místo činu, Pohřešovaná, René nepřišel, Prsten jako důkaz, Do skla, Možnosti identity, Nález, Bez motivu, Kontraband, Neklidný spánek ..) Návštěvník se zde ocitl jakoby „na stopě zločinu“ a zůstalo ponecháno na jeho osobní fantazii, jak si naznačený příběh vyloží. Volba lehčího, divácky vděčného žánru, jehož pravidla hry celá výstava rozvíjela, byla vlastně otevřeným, i když ironickým přiznáním vlivu zábavní popkultury, kterou jsme obklopeni. Expozice v labyrintu fiktivních příběhů byla navíc tematizací a parafrází běžné muzejní praxe, standardních instalačních návyků a formálního rukopisu známých osobností ze světa umění.

Výstava soustředila několik stovek exponátů ze sbírek UPM vzniklých v průběhu 20. století - nábytek, textil, (oděv, oděvní doplňky, dekorační textilie, koberce, textilní objekty,) sklo (jak užitekovou, tak volnou ateliérovou tvorbu), keramiku (opět užitekovou i dekorativní), porcelán, stolní stříbro, šperky a drobné kovové objekty, lampy atd. Soubor doplnilo několik zápuček od současných autorů. Za rok 2002 ji zhlédlo 6.124 návštěvníků.

Jindřich Štreit – Mezi námi

12. 12. 2001 – 20. 1. 2002

kurátor: PhDr. Ludmila Horáková

Námětem dokumentárního fotografického souboru Jindřicha Štreita bylo začlenění handicapovaných spoluobčanů do běžného života. Tři desítky černobílých snímků, pořízených ne v ústavech, ale v domácnostech a na ulici, byly výmluvným svědectvím o tom, že nevidomí, vozíčkáři nebo jinak postižení lidé mohou žít plnohodnotně mezi námi, pokud jim k tomu dáme šanci. Výstava se konala za podpory nadace Český fond umění.

Počet návštěvníků za rok 2002: cca 900

Výstavy zahajované v roce 2002

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUZEUM

Reflexe Designbloku '02

Tendence českého a světového designu na dnech designu Designbloku '02

Uměleckoprůmyslové muzeum 14. 11. – 8. 12. 2002

Koncepce: Jiří Macek, Maxim Velčovský, Jana Semerádová

Kurátor za Profil Media s. r. o.: Maxim Velčovský

Kurátor za MG: Mgr. Andrea Pauchová

Výstava, uspořádaná ve spolupráci s agenturou Profil Media s. r. o., byla výběrem z přehlídky, která se pod názvem Dny českého a světového designu v Praze Designblok '02 uskutečnila v hlavním městě v říjnu 2002. O tom, že si pravidelné prezentace nejnovějších vývojových trendů ve světě interiérového designu našly své publikum jak mezi odborníky, tak u nejširší veřejnosti, svědčí i skutečnost, že se tentokrát jednalo už o její čtvrtý ročník. Brněnská výstava, věnovaná zejména sedacímu nábytku, představila modely i sériově vyráběné typy, mezi jejichž autory se objevily vedle děl profesionálních návrhářů i práce studentské.

Federico Díaz

Mnemeg

Uměleckoprůmyslové muzeum 14. 11. – 8. 12. 2002

Kurátor : Mgr. Yvona Ferencová

Odborná spolupráce: Mgr. Hana Petlachová

Federico Díaz je veřejnosti znám jako jeden z finalistů Ceny Jindřicha Chaloupeckého. Prezentace jeho zvukové instalace Mnemeg, vytvořené ve spolupráci s týmem E-area, jehož členy jsou Martin Ličko, Zsolt Trenszenyi, Josef Kasal, Milan Guštar, Pavel Rejholec a Vít Havránek, byla dalším počinem s ideovou návazností na projekt Možná sdělení. Také jeho cílem je dosažení komplexního estetického vjemu, přístupného i zájemcům z řad nevidomých. Performance Mnemeg představila pokus o umělou inteligenci – počítačově zpracovaná bytost projektovaná na plátno díky senzorům v instalaci reagovala na podněty vysílané okolím i samotnými návštěvníky – světlo, pohyb, zvuk, dokonce i teplotu.

Prezentace se uskutečnila za podpory Nadace Charty 77 – Konta bariéry a Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97.

Spolu s paralelně probíhající výstavou Reflexe Designbloku '02 projevilo o tuto akci Moravské galerie 1.643 návštěvníků.

Nádvoří Uměleckoprůmyslového muzea

Emilie Benes Brzezinski

Dialog se dřevem

13. 6. – 27. 7. 2002

Kurátor: Meda Mládková

Odborná spolupráce: PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD., Mgr. Petr Ingerle

Výstava Emilie Benes Brzezinski byla v České republice první prezentací této americké umělkyně, která je svými rodovými kořeny spojena s naší zemí – je praneteří prezidenta Edvarda Beneše – a zároveň se pohybovala ve světě velké světové politiky za mořem – jejím manželem je poradce někdejšího amerického prezidenta Jimmyho Cartera Zbigniew Brzezinski. Již od 60. let 20. století se věnuje abstraktní skulptuře, její monumentální dřevěné práce, představené na nádvoří Uměleckoprůmyslového muzea, nechaly vyniknout přírodní krásu mohutných dřevěných kmenů. Výstavu zhlédlo 2.867 návštěvníků.

PRAŽÁKŮV PALÁC

Objekt/Objekt

Metamorfózy v čase

Pražákův palác, 17. 1. – 21. 4. 2002

Autor koncepce a výstavy: Olaf Hanel

Komisař: Mgr. Pavel Netopil

Výstava, připravená ve spolupráci s Českým muzeem výtvarných umění, byla reprízou projektu, uvedeného v roce 2001 v Praze v domě U černé Matky Boží. Představila téměř stovku autorů od konce první světové války až do současnosti. Zastoupeni byli jak protagonisté světového významu jako Marcel Duchamp, Man Ray, Meret Oppenheimová a další, tak řada renomovaných umělců domácích – Jiří Kolář, Stanislav Kolíbal, Adriana Šimotová, Karel Nepraš, Jan Švankmajer a mnozí jiní, příslušníci nejrůznějších tendencí a směrů ve výtvarném umění. Společným pojítkem v jejich tvorbě přitom bylo uchopení specifické výtvarné kategorie, jakou představuje objekt. Široce pojatý žánr, který se začal prosazovat právě ve 20. století, poskytuje mimořádně široký tvůrčí prostor. Často pracuje se složkami, vytrženými z jejich původního účelu a určení, a zasazuje je záměrně do nových souvislostí či funkcí, takže věci běžného denního života povyšuje na umělecké dílo. Ne zcela obvyklá výstava přitáhla pozornost 2.507 návštěvníků.

Max Švabinský

Skutečnost, ráj a mýtus

Pražákův palác, 25. 4. – 21. 7. 2002

Autor výstavy: PhDr. Jana Orlíková

Kurátor: PhDr. Kateřina Svobodová

Max Švabinský je jedním z klasiků českého výtvarného umění. Vzešel ještě z generace umělců přelomu 19. a 20. století a bylo mu dopřáno přežít je o celých několik desítek let. Dočkal se tak ještě za svého života výrazného ocenění svého díla, jeho jméno však bylo leckdy účelově ideologicky využíváno, takže do povědomí veřejnosti se dostaly jen některé stránky jeho bohaté tvorby. Výstava, kterou ve spolupráci s pražskou Gallery připravila Moravská galerie jako výběr z výstavy ve Valdštejnské jízdárně na Malé Straně, se snažila o jistou rehabilitaci tohoto umělce v očích diváků. Důraz byl kladen zejména na období od 90. let 19. století do 20. let století následujícího, tedy na dobu, kdy vznikly umělcovy nejkvalitnější práce. Snahou bylo představit Švabinského tvorbu v její plné šíři - od olejomalb s pozoruhodnými portréty známých osobností, přes jeho rozsáhlou grafickou tvorbu až po kresby. Zařazeny byly i jeho práce pro veřejné zakázky - návrhy vitrážových oken pro chrám sv. Víta či světoznámé kolekce známek a návrhy bankovek. Na přípravě výstavy se podílela i umělcova nevlastní dcera, již devadesátiletá paní Zuzana Švabinská-Vejrychová. Výstavu provázal rozsáhlý katalog, doplněný sérií pohlednic z umělcovy tvorby. Brněnská instalace se stala upoutala pozornost 9.748 návštěvníků a co do denní návštěvnosti se v uplynulé sezóně dokonce stala nejsledovanější výstavou Moravské galerie.

Antonín Procházka 1882-1945

Pražákův palác, Muzeum města Brna – Špilberk, 6. 6. – 29. 9. 2002

Kurátoři: PhDr. Marcela Macharáčková – za Muzeum města Brna

PhDr. Alena Krkošková – za Moravskou galerii

Odborná spolupráce: PhDr. Hana Karkanová, Mgr. Petr Ingerle

Velkoryse pojatá retrospektivní výstava Antonína Procházky byla připomínkou 120. výročí narození tohoto umělce, jednoho z nejosobitějších malířů české moderny počátku 20. století, který velkou část svého života strávil právě v našem městě. K jejímu uspořádání se spojila Moravská galerie s Muzeem města Brna jakožto instituce, které vlastní nejrozsáhlejší tuzemské soubory Procházkových prací, a k účasti byl přizván také Obecní dům v Praze. Výsledkem této široce pojaté týmové spolupráce se stal výstavní počín, který představil autorovu tvorbu v dosud nebyvalém rozsahu. Výstava probíhala souběžně v prostorách Pražákova paláce i na Špilberku, její zúžená repríza pak se konala od 11. prosince 2002 do 2. března 2003 v Praze. Instalace na Špilberku prezentovala zejména umělcovu tvorbu malířskou a sochařskou, část umístěná v Moravské galerii se pak zaměřila především na jeho kresbu a grafiku v kontextu stěžejních malířských děl a nechyběly zde ani unikátní návrhy a realizace nábytku. Výstava se stala jednou z nejvýznamnějších událostí celé kulturní sezóny v Brně a jen

v Moravské galerii ji navštívilo 5.631 zájemců. Byl pro ně připraven i bohatě vypravený katalog v české i anglické verzi, kromě něj pak katalogový list ve formě skládačky.

Suite Europa 2002

Pražákův palác, 4. – 29. září 2002

Komisař: Mgr. Bohdana Borková

Putovní výstavu 18 vybraných španělských a iberoamerických výtvarníků připravilo Ministerstvo zahraničních věcí Španělska k příležitosti španělského předsednictví v Evropské unii. V rámci široce pojatého projektu byla představena v řadě evropských i amerických zemí a přinesla reprezentativní kolekci děl současných umělců tohoto kulturního okruhu, přičemž mnozí z uvedených autorů jsou nositeli národních i mezinárodních ocenění. Výstava byla opatřena katalogem. Projevilo o ni zájem 122 návštěvníků.

Vídeňské stolní stříbro ze sbírek Národního muzea v Praze

Pražákův palác, 10. 10. – 29. 12. 2002

Autor výstavy: PhDr. Dana Stehlíková

Kurátor: Mgr. Anna Grossová

Sbírka dvorského a šlechtického stolního stříbrného nádobí, uložená v Národním muzeu v Praze, představuje jedinečný soubor uměleckých prací z drahých kovů. Výstava, která měla svou předpremiéru v létě roku 2002 ve Vídni, poprvé uvedla v České republice v takovém rozsahu stolní stříbro, vyrobené v letech 1867-1921 ve vídeňských firmách Mayerhofer&Klinkosch a J. C. Klinkosch. Jejich stříbřická továrna patřila po tři generace k nejvýznamnějším dodavatelům stříbra ve střední Evropě, pracovala pro rakouský císařský dvůr i pro další panovnické domy a přední šlechtické rodiny. Dominantou byly ukázky z Císařského servisu, který daroval František Josef I. mexickému advokátovi, který před válečným soudem obhajoval jeho bratra, císaře Maxmiliána, následně popraveného republikány. Autorem výtvarných předloh byl Theophil von Hansen, architekt našeho Pražákova paláce. Obdobně impozantní byl výběr servisu hraběte Františka Josefa Salm-Reifferscheida ze zámku Hainšpach a v Praze i rodinné stříbro Thun-Hohensteinů z Klášterce nad Ohří, které vhodně doplňovaly ukázky pocházející z různých menších šlechtických sbírek. Výstavu zhlédlo 2.588 návštěvníků.

Atrium Pražákova paláce

(výstavy jsou volně přístupné, údaje o počtu návštěvníků jsou získány pouze odhadem)

Pavel Nešleha

Sedimenty paměti III

Přírodní elementy

Atrium Pražákova paláce, 10. 1. – 24. 2. 2002

Kurátoři: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Mgr. Petr Ingerle

Tematicky i oborově různorodá tvorba Pavla Nešlehy zahrnuje malbu, objekty, grafiku, kresbu, světelné objekty a reliéfy. V 80. letech se stalo hlavním východiskem jeho práce téma čtyř přírodních živlů. A přírodní živly či elementy byly také námětem jeho výstavy v Atriu Pražákova paláce. Instalace volně navázala na stejnojmenné projekty galerií v Klatovech a v Karlových Varech. Nešlehovo pojetí přineslo tradiční přírodní prvky ztvárněné kombinací nejrůznějších technik od malby, přes kresbu, fotografii až k digitálnímu obrazu. Výstavu provázal katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 370

Hédonistická abstrakce

7. 3. – 28. 4. 2002

Kurátor: Mgr. Petr Ingerle

Výstava šesti studentů a absolventů Akademie výtvarných umění v Praze a brněnské Fakulty výtvarných umění (Josef Bolf, Patricie Fexová, Jiří Havlíček, Barbora Klímová, Jan Nálevka a Jan Šerých) sleduje posuny na poli tradičních uměleckých kategorií, jako je závěsný obraz nebo nefigurativní výtvarný projev. Společným znakem mladých umělců je „nová“ abstrakce – hědonistická, líbivá, malovaná jasnými barvami a nespoutaná minimalistickým asketizmem. K dispozici byl katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 330

Jiří Matějů – Hra očí

Atrium Pražákova paláce, 2. 5. – 23. 6. 2002

Kurátor: Mgr. Pavel Netopil

S tvorbou Jiřího Matějů, pražského malíře a intermediálního umělce, měli návštěvníci možnost se seznámit již v roce 2001, kdy představil v prostoru, vyhrazeném pro jedno dílo, svoji plastiku Skleněný labyrint. Nyní uvedl soubor svých malířských prací. Obrazy vznikly cíleně přímo pro tento projekt.

K výstavě byl připraven katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 287

František Kowolowski: Depozit

4. 7. – 8. 9. 2002

Kurátor: Mgr. Petr Ingerle

Přes léto se Atrium změnilo tak trochu v depozitář. František Kowolowski, brněnský umělec, kurátor současného umění a zároveň jeden z nejvýznamnějších českých tvůrců temporálních instalací, zde předvedl jednu z nich. Zvolil pro ni příznačný název – Depozit. Základními prvky byly reálné předměty z Moravské galerie, potřeby běžného výtvarného provozu. Návštěvník se vstupem do výstavního prostoru dostal přímo do jakéhosi depozitáře a snímán průmyslovou kamerou byl navíc vtažen do instalace coby její přímá součást. Formou „galerie v galerii“ se tak autor pokusil položit otázku vztahu mezi prostorem galerie a okolním světem i obecně problém funkce umění ve společnosti. Na výstavě nechyběl doprovodný katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 275

Štěpánka Šimlová

I am terribly sorry...

Atrium Pražákova paláce, 3. 10. – 24. 11. 2002

Kurátor výstavy: Mgr. Petr Ingerle

Štěpánka Šimlová, absolventka intermediálního ateliéru Milana Knížáka pražské Akademie výtvarných umění a jedna z finalistek prestižní Ceny Jindřicha Chalupického za rok 2001, představila sérii digitálně upravených velkoformátových fotografií. Jejich obsahem byly záběry figurin z výkladních skříní rotterdamských obchodů. Modely dokonale krásných žen přes všechnu svoji bezchybnost zůstaly bez života a prázdné, stejně tak jako bezobsažné omluvné fráze, jež portréty doprovázely. V autorčině ztvárnění se tak staly přímo ztělesněním odcizenosti světa velkoměsta, reklamy a módy. K výstavě byl připraven katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 710

Pole jevů – samota věcí

Atrium Pražákova paláce, 28. 11. 2002 – 26. 1. 2003

Kurátor: Mgr. Pavel Netopil

Výběr zastoupených autorů - Milan Grygar, Tomáš Hlavina, Jiří Kovanda, Václav Krůček a Eva Myslíková - představil poměrně široké generační rozpětí naší umělecké scény. Všichni však mají něco třebas jen vzdáleně společného. Svým dílem bezprostředně navazují na klasické modernistické postupy anebo s nimi přímo polemizují, přičemž pracují s jednoduše, až chudě vyhlížejícími prostředky. Výstavu doplňoval katalogový list.

Počet návštěvníků za rok 2002: cca 160

Prostor pro jedno dílo

Exponovaná část haly ve 3. poschodí Pražákova paláce slouží již po několik let jako výstavní plocha, a to jako „prostor pro jedno dílo.“ Pevný rámec daný sloupovím se Moravská galerie snaží citlivě osazovat pracemi soudobých výtvarníků, přičemž jde samozřejmě o víc než o pouhé vyplnění volného místa. Netradičními trojrozměrnými artefakty se zde již představila řada mladých tvůrců. Co nás těší zvláště, je skutečnost, že zde dochází k oboustranné vazbě – „prostor pro jedno dílo“ se stává často pro umělce výzvou, takže nám už vznikají i výtvarné práce s jednoznačným určením pro tuto nevelkou výstavní plochu. V roce 2002 ji kurátorsky zajišťoval Mgr. Pavel Netopil a byla zde vystavena tato díla:

- Markéta Korečková – Hra(d) srdce, 2000 (7. 11. 2001 – 6. 1. 2002)
- Marian Maršálek – Koule, 2001 (13. 2. – 21. 4. 2002)
- Jitka Jelínková – Dřevěné polštáře, 2000 (1. 5. – 23. 6. 2002)
- Milan Houser – Paměť, 1999 (3. 7. – 15. 9. 2002)
- Stanislav Kolíbal – Křídla, 1963 (16. 9. – 27. 10. 2002)
- Jana Doubková – Kamarádky – Dršňačky, 2001 (6. 11. 2002 – 26. 1. 2003)

Knihovna MG

Petr Babák: Catalogues 01 - 12

23. 5. – 23. 9. 2002

Kurátor: Mgr. Yvona Ferencová

Výstava byla připomínkou projektu Možná sdělení, uvedeného pro zrakově postižené zájemce o výtvarné umění v roce 2001. Jeho katalog získal první cenu v kategorii učebnic a studijních pomůcek v soutěži o Nejkrásnější české knihy roku 2001 a zároveň jedinou cenu za typografii od TypoDesignClubu Praha. Designérem úspěšného katalogu je právě Petr Babák, který dlouhodobě spolupracuje s Moravskou galerií, ale i s řadou jiných kulturních institucí, jimž navrhl jejich osobitý vizuální styl. Kromě oceněného katalogu, který sladil estetickou složku se vstřícností vůči potřebám nevidomých, představila instalace i další výstavní katalogy, spojené s autorstvím Petra Babáka. Výstavce katalogů nemohl chybět ani její vlastní katalog a ve frekventovaných prostorách studovny MG se s ním setkalo na 700 návštěvníků.

MÍSTODRŽITELSKÝ PALÁC

Propojení obrazem

Česká humanitární fotografie 1990-2000

Po potopě 2002

Místodržitelství palác, 26. 11. 2002 – 26. 1. 2003

Koncepce výstavy: Alena Dvořáková, Viktor Fischer, Lucia Lendelová, Tomáš Pospěch

Kurátoři: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D., Mgr. Jiří Pátek

Výstava, uspořádaná ve spolupráci s Ateliérem AFIS v Praze, přinesla unikátní fotografický soubor prací, jež vznikly s cílem pomoci v určité konkrétní obtížné situaci silou přenášeného obrazového sdělení. Fotografie byly použity při organizování veřejných sbírek nebo při získávání různých sponzorů na humanitární účely a jejich autoři je většinou poskytli bez nároku na honorář. Všechny se týkají naléhavých společenských témat jako je integrace duševně nebo fyzicky handicapovaných lidí do světa zdravých, podpora pěstounské péče, problematika drogové závislosti, objevily se i záběry dokumentující

válečnou a poválečnou situaci v různých zemích světa. Nechyběla ani reflexe katastrofálních záplav na Moravě v roce 1997 a aktuálně byl zařazen i soubor Po potopě, který přinesl snímky oblastí postižených povodněmi v roce 2002. O výstavu projevilo zájem 446 návštěvníků.

Ambit Místodržitelského paláce

(volně přístupné prostory, i zde vycházejí údaje o návštěvnosti z odhadu)

Vojtěch V. Sláma

Vlčí med

24. 1. – 24. 3. 2002

Kurátor: Mgr. Jiří Pátek

Mladý brněnský fotograf Vojtěch Sláma je jedním ze zakladatelů fotografické skupiny Česká paralaxa, která sebe samu recesisticky označila jako „klub dvouokých přátel dvouokých zrcadlovek“. Věrný této charakteristice představil na své výstavě výběr svých fotografií z posledních tří let. Jeho snímky navazují na tradici české výtvarné fotografie a jsou vždy nositeli určité intimní výpovědi autora, jakoby odhalují útržky z jeho osobních deníkových záznamů. Výstavu doplňoval katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 1.580

Václav Stratil

Autoportréty

27. 3. – 9. 6. 2002

Kurátor: Mgr. Petra Trnková

Václav Stratil na výstavě předvedl jednu stránku ze své široce rozepjaté umělecké tvorby, a to fotografické autoportréty, kterým se po mnoho let systematicky věnuje. Práce s výrazem vlastní tváře, ať už jeho proměny aranžuje on sám, nebo je přináší sama příroda, mu přitom poskytuje překvapivé možnosti. K výstavě vyšel katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 2.300

Jiří David - Daniel

11. 9. - 3. 11. 2002

Kurátor: PhDr. Antonín Dufek, PhD.

Také Jiří David, člen umělecké skupiny Tvrdohlaví, se dlouhodobě věnuje fotoportrétům. Pozornost u nás i ve světě vzbudily jeho projekty, založené na fascinaci nestejností obou polovin lidského obličej. Jeho soubor Skryté podoby tak přinesl hru spojující důsledně symetrické poloviny portrétů slavných osobností. Výstava v Moravské galerii ukázala jinou stránku jeho tvorby – David se v ní projevuje jako fotograf-otec, pro něhož je dlouhodobým zdrojem inspirace jeho vlastní syn Daniel. Instalaci provázal katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 1.600

Helmut & Johanna Kandl, Leo Kandl

Kontakt

6. 11. 2002 – 5. 3. 2003

Kurátor: PhDr. Antonín Dufek, PhD.

Námětem výstavy trojice rakouských umělců byl život na česko-rakouském pomezí - v obou částech v mnohém obdobný, často zase rozdílný. Autorem fotoportrétů obyvatel tohoto regionu je Leo Kandl, Helmut a Johanna Kandlovi naopak své snímky získávají ze soukromých sbírek lidí, s nimiž se jim podařilo navázat kontakt. Právě ve vzájemné komunikaci mezi lidmi z obou stran hranice spatřují vlastní

smysl svých uměleckých aktivit. Výstava, na níž nechyběl katalogový list, vznikla ve spolupráci s Českým výborem ICOM.

Počet návštěvníků za rok 2002: cca 1.500

20. mezinárodní bienále grafického designu Brno 2002

Mezinárodní výstava plakátu, firemní, informační a reklamní grafiky

Uměleckoprůmyslové muzeum, Místodržitelství palác, 18. 6. – 3. 11. 2002

Čestný předseda organizačního výboru: Jan Rajlich st.

Předseda organizačního výboru: Aleš Najbrt

Místopředsedové organizačního výboru: Tomáš Machek, Karel Kobosil

Ředitelka bienále: PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.

Kurátor bienále: PhDr. Marta Sylvestrová

Organizační tajemník: PhDr. Miroslava Pluháčková

Brněnské bienále grafického designu, jedna z nejstarších soutěžních přehlídek svého druhu na světě, v roce 2002 vstoupilo do svého jubilejního 20. ročníku. Od roku 1963, kdy bylo založeno, se vypracovalo v prestižní akci, která si klade za cíl pružně sledovat současné trendy v oblasti světového grafického designu, přibližovat návštěvníkům význam a poslání profese grafického designéra, poukázat na vazby tohoto specifického výtvarného oboru s volnou tvorbou a v neposlední řadě pak se stává místem setkání předních světových tvůrců i teoretiků a příležitostí k odborné výměně názorů a zkušeností. V roce 2002 bylo věnováno plakátové tvorbě, koordinovanému vizuálnímu stylu a reklamní grafice. Hlavními pořadateli přehlídky byla Moravská galerie a Ministerstvo kultury ČR, jako spolupořadatelé se podílelo Statutární město Brno, Design centrum ČR, Sdružení Bienále Brno a Unie výtvarných umělců ČR. Bienále se uskutečnilo s podporou Velvyslanectvím Nizozemského království v Praze, městské části Brno-střed a hejtmanství Jihomoravského kraje.

Bienále Brno 2002 bylo součástí projektu „Identita / Integrita - Brno, hlavní město vizuální komunikace 2002“, který připravila Moravská galerie ve spolupráci s Mezinárodní radou společností grafických designérů ICOGRADA (International Council of Graphic Design Associations) a se spolkem rakouských designérů Design Austria. Podíl ICOGRADA spočíval v přípravě řady doprovodných akcí, z nichž nejdůležitější byla dvoudenní mezinárodní konference ICOGRADA s názvem Identita/Integrita, která se konala namísto tradičního bienálového sympozia v Janáčkově divadle v Brně. Pořadatelská spoluúčast akcí ICOGRADA v projektu Bienále Brno byla výrazem uznání této vrcholné profesní organizace Moravské galerii za její dlouholeté aktivity v oboru grafického designu. Za organizační spoluúčasti ICOGRADA, Design centra ČR a agentury Marco se v Brně při Bienále uskutečnila řada setkání, odborných a pedagogických seminářů a studentských dílen.

Realizace tak rozsáhlé a náročné akce, jakou představoval projekt Identita/Integrita – Brno, hlavní město vizuální komunikace 2002, sestávající z pořádání jubilejního ročníku Bienále s řadou doprovodných výstav a s mezinárodní konferencí Identita/Integrita s doprovodnými akcemi ICOGRADA, byla umožněna díky grantové podpoře Evropské unie v rámci programu Culture 2000 (ve výši 136.093 EUR) a díky pomoci zahraničního odboru MK ČR ve formě grantového programu, určeného na dofinancování projektů podpořených Evropskou unií (podpora projektu Identita/Integrita – Brno, hlavní město vizuální komunikace 2002 ve výši 403.000 Kč).

Soutěžní přehlídku 20. Bienále Brno obeslalo 814 výtvarníků ze 48 států, z nichž 344 autorů a autorských kolektivů pocházejících ze 42 zemí světa pak vybrala odborná porota k prezentaci jejich prací. Jako nejpočetnější se už tradičně ukázalo být zastoupení designu japonského, s bohatou kolekcí se také představili tvůrci z ČR, Německa, Číny, Polska, USA, Francie, Itálie a Ruska. Kromě renomovaných výtvarníků se zde dostalo příležitosti i začínajícím umělcům, k vidění byly i práce studentské. Největší účastnický zájem vyvolala jako obvykle výstavní kategorie plakátová tvorba. Námětově přitom převažoval plakát kulturní, ale nechyběly ani plakáty obchodní, ekologické nebo

politické, často reagující na události 11. září 2001 v New Yorku a na problém světového terorismu, značný ohlas našel i plakát sociální, v němž spatřoval organizační výbor Bienále zvláště významné téma vzhledem k obtížnému získávání investorů v této oblasti. Druhou, poněkud méně zastoupenou soutěžní kategorií byla firemní, informační a reklamní grafika. Hlavní výstava Bienále byla koncipována ve dvou základních výstavních celcích – pracím evropských autorů byla věnována expozice Evropský dům v budově Uměleckoprůmyslového muzea, tvorba z asijských, amerických a afrických zemí pak byla soustředěna do výstavních prostor Místodržitelského paláce. Těsně před zahájením přehlídky, ve dnech 16. – 17. června 2002, zasedala jedenáctičlenná Mezinárodní porota, jejímiž členy jsou významné osobnosti světového grafického designu a rozhodla o udělení ocenění autorům nejzajímavějších prací. Ceny a medaile v jednotlivých kategoriích byly slavnostně předány při vernisáži Bienále. Na závěr výstavy byla na základě hlasování novinářů, odborných kritiků a teoretiků udělena Cena kritiky. K výstavě byl připraven reprezentativní katalog. Mezinárodní ráz přehlídky podtrhla i řada doprovodných kulturních akcí uspořádaných v rámci tzv. národních dnů – představila se v nich Francie, Itálie, Japonsko, Maďarsko a Rusko a projevíly o ně zájem i oficiální instituce jako je Alliance Française, Japonský akademický klub Brno, Česko-japonská společnost a Japonské velvyslanectví v ČR. Hlavní expozice Bienále byla doplněna o řadu doprovodných výstav. Návštěvnost dosáhla na Bienále počtu 14.178 zájemců (průměrná denní návštěvnost přitom činila 140 osob).

V rámci 20. mezinárodního bienále grafického designu se konaly tyto doprovodné výstavy:

Ralph Schraivogel

Plakáty

Design centrum ČR, Radnická 2, Brno, 17. 6. – 29. 9. 2002

Kurátor: PhDr. Marta Sylvestrová

Švýcarský designér, laureát 18. Bienále Brno 1998, vystavil ve vstupní hale Design centra své nejlepší plakáty.

Jaroslav Šváb

Pražákův palác, 18. 6. – 31. 7. 2002

Kurátor: PhDr. Marta Sylvestrová

V rámci cyklu Osobnosti českého grafického designu byla uvedena výstava volné grafické, plakátové a knižní tvorby významného českého typografa, tvůrce knižních obálek, poštovních známek, loutkáře a publicisty Jaroslava Švába. Z jeho soukromé školy Officina Pragensis, jež působila v Praze v letech 1939-1948, vzešla řada vynikajících českých tvůrců volné i užitě grafiky.

Plakáty Bienále Brno 1964-2000

Místodržitelský palác, 18. 6. – 8. 9. 2002

Kurátor: PhDr. Marta Sylvestrová

Výstava se tématicky vázala ke čtyřicetileté historii Bienále Brno. Představovala retrospektivní přehlídku propagačních plakátů Bienále, které byly vybrány v soutěžích na vizuální styl Bienále Brno.

Výstava členů mezinárodní poroty

Místodržitelský palác, 18. 6. – 20. 10. 2002

Kurátor: PhDr. Marta Sylvestrová

Výstava prezentuje tvorbu významných designérů a práce teoretiků, členů mezinárodní poroty 20. Bienále. Představili se Michel Bouvet – Francie, Julia Chiu – Čína, Iva Janáková – ČR, Uwe Loesch – Německo, Karel Míšek – ČR, Vaughan Oliver – Velká Británie, Péter Pócs – Maďarsko, Michael Rock – USA, Guy Schockaert – Belgie, Ralph Schraivogel – Švýcarsko a Zdeněk Ziegler – ČR.

Otto Neurath

ISOTYPE a vývoj moderních globálních znaků

Místodržitelství palác, 18. 6. – 20. 10. 2002

Autoři projektu: Alan Záruba (Alba studio, Praha), Guido van Breda (Total design, Amsterdam).

Výstava sledovala původ piktogramů a vizuálních zkratk, které jsou dnes důležitou součástí univerzální komunikace. Konala se ve spolupráci s velvyslanectvím Nizozemského království v Praze.

Svět hvězd a iluzí

Český filmový plakát 20. století I. – od počátků do prvních let druhé světové války

Uměleckoprůmyslové muzeum, 18.6. – 8.9. 2002

Kurátor: Petr Štembera, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

Český filmový plakát 20. století II. – od roku 1945 do současnosti

Uměleckoprůmyslové muzeum, 12. 9. – 3. 11. 2002

Kurátor: PhDr. Marta Sylvestrová, Moravská galerie v Brně

Vernisáž druhé části výstavy se uskutečnila za účasti amerického velvyslance Craiga Stapletona a amerického kulturního atašé v ČR Christophera Midury.

Dvoudílná divácky atraktivní výstava přinesla veřejnosti seznámení s umělecky pozoruhodnými plakáty k českým a zahraničním filmům 20. století, mezi nimiž byla i vzácná a málo známá díla ze sbírek

Národního filmového archivu v Praze. Projekt ke stoleté historii českého filmového plakátu, podpořený

Nadací Českého fondu výtvarných umění, Ministerstvem kultury ČR, společností Nachis Praha a Swann Galleries New York, bude v roce 2003 završen vydáním rozsáhlé encyklopedické publikace (ve spolupráci s Exlibris Praha).

Moravská galerie se úspěšně prezentovala i v zahraničí, a to výstavou

„V zrcadle stínů“ – Morava v době baroka

Musée des Beaux-Arts v Rennes, 6. 11. 2002 – 5. 2. 2003

Koncepce výstavy: prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc. (Seminář dějin umění FF MU Brno)

Kurátor výstavy: Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka (kurátor sbírky staré kresby a grafiky MG Brno)

Asistent kurátora výstavy: Mgr. Zora Wörgötter (asistentka sbírky)

Velkorysý projekt věnovaný baroknímu umění na Moravě vznikl v přímé návaznosti na velkou výstavu o pozdní gotice, která se uskutečnila na přelomu let 1999-2000 v Brně, Olomouci a Opavě s názvem Od gotiky k renesanci a jejíž část byla reprizována v Římě. Umění barokní doby, ač na Moravě tak plodné, bylo ve výstavních programech našich galerií s výjimkou několika menších výstav zastoupeno jen slabě.

Projekt, připravený Moravskou galerií na konci roku 2002 pro uvedení ve francouzském Rennes, byl první soubornou výstavou moravského barokního umění, připravenou pro zahraniční veřejnost. Vznikl ve spolupráci s řadou našich předních odborníků působících na univerzitách v Brně či Olomouci i v dalších našich institucích, jež se studiem barokní umělecké tvorby dlouhodobě zabývají. Expozice v Rennes byla součástí rozsáhlého programu České kulturní sezóny ve Francii. Přinesla výběr 150 barokních výtvarných prací spjatých s moravským prostředím, přičemž mnohé pocházely ze zápůjček našich státních i církevních institucí. Vystavena byla i řada děl nově objevených nebo nově interpretovaných a pro mnohé z exponátů se stala účast na prestižní výstavě příležitostí k zásadnímu restaurátorskému zásahu. Reprezentativní kolekce zahrnovala malířská a sochařská díla, kresbu, grafiku i umělecké řemeslo. Ukázky nejvýznamnějších staveb a nástěnné malby či nepřenosných sochařských prací doby barokní byly návštěvníkům zprostředkovány videozáznamem. Ve spolupráci se široce pojatým týmem externích spolupracovníků byl pak pro výstavu připraven čtyřsetstránkový vědecký katalog ve francouzštině, který přinesl řadu nových poznatků. Snahou jeho autorů bylo představit hlavní tvůrčí střediska barokní kultury, zachytit prolínání nejrůznějších uměleckých vlivů i originalitu rozvinutí jejich prvků v našem prostředí, a to v celkových dobových souvislostech a se

snahou o pochopení mentality barokního člověka. S uvedením výstavního projektu se stejným tématickým zaměřením pro domácí publikum počítá Moravská galerie v období 2005/2006.

Kromě vlastních výstav se pracovníci MG podíleli odbornou spoluprací při přípravě řady výstav pořádaných jinými galerijními institucemi:

- Ludmila Jandová, práce posledního desetiletí – Muzeum Kroměřížska (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Miloslav Jemelka, retrospektivní výstava – Muzeum Kroměřížska (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Petr Daniel – Dobrý den, Brno – Galerie 10, Brno (PhDr. Antonín Dufek, PhD.)
- English Photographs by Milan Pitlach – British Council, Praha (PhDr. Antonín Dufek, PhD.)
- Jan Zahradníček – fotografie – Galerie Hamlet, Brno (PhDr. Antonín Dufek, PhD.)
- Josef Tichý – fotografie – Fakultní nemocnice U sv. Anny, Brno (PhDr. Antonín Dufek, PhD.)
- Antonín Procházka 1882-1945 – Obecní dům v Praze (PhDr. Hana Karkanová)
- Český a slovenský exil 20. století – Dům umění města Brna (PhDr. Antonín Dufek, PhD., Mgr. Jiří Pátek)
- István Orosz – Maďarské kulturní středisko, Praha (PhDr. Marta Sylvestrová)
- Alfons Mucha - Galéria mesta Bratislavy (PhDr. Marta Sylvestrová)

NÁVŠTĚVNOST EXPOZIC A VÝSTAV MG

Expozice a výstavy MG navštívilo v roce 2002 celkem **99.274 návštěvníků**. Jako návštěvnicky nejúspěšnější se ukázaly tyto výstavy:

- 20. bienále grafického designu (14.178 návštěvníků)
- Místo paměti, prostor orientace (10.297 návštěvníků za rok 2002, 652 v roce 2001)
- Max Švabinský (9.748 návštěvníků)
- Prométheův oheň (9.202 návštěvníků za rok 2002, 3.990 v roce 2001)
- Pohled Medúsy (8.916 návštěvníků, 15.463 v roce 2001)
- Místo činu (6.124 návštěvníků za rok 2002, 675 v roce 2001)
- Antonín Procházka (5.631 návštěvníků)
- Rakouské malířství 19. století (3.132 návštěvníků za rok 2002, 952 v roce 2001)

PŘEDNÁŠKY, KONCERTY, KULTURNĚ-VZDĚLÁVACÍ AKCE

Příprava kvalitních výstav je základní náplní práce naší galerie a klademe na ni prvořadý důraz. Jsme si však vědomi toho, že kdyby zůstalo jen u ní, hrozil by Moravské galerii osud instituce možná účtyhodné a vážené, leč kamenné a vůči přichozím chladné. Naším přáním je naopak stát se živým kulturním stánkem, kam se naši návštěvníci rádi vrací, poněvadž se jim zde dostává vlídného přijetí, čekají na ně hluboké umělecké prožitky, mohou zde nalézt hledané vysvětlující informace, nabízí se jim prostor pro diskuse o umění, vkusná zábava a třeba i povzbuzení k vlastní tvůrčí činnosti. Doprovodné kulturně-vzdělávací akce, které připravuje naše oddělení pro práci s veřejností, se proto snaží rozšířit svůj záběr ještě nad samotný rámec výtvarného umění, aby tak mohly oslovovat i zájemce o hudbu, poezii, film či divadlo. V tomto smyslu pak orientuje své pořady, zaměřené jednak na dospělé, jednak určené dětem a mládeži.

Akce pro dospělé

Tradičně velký zájem je u dospělých návštěvníků o odborné výklady ve výstavách a expozicích, poněvadž napomáhají pochopení konkrétního výtvarného díla. Po několikaletém období, kdy

návštěvníci měli z důvodu rekonstrukce budovy Uměleckoprůmyslového muzea jen omezenou možnost seznamovat se s poklady sbírkového fondu užitého umění, byly do programu zařazeny právě prohlídky zaměřené vždy na určitý okruh uměleckých předmětů zastoupených v expozici umění užitého. Moravská galerie uspořádala také řadu speciálních přednášek, k jejichž přípravě byli kromě vlastních odborných pracovníků přizváni i externí specialisté. Přednášková činnost se vázala jednak na aktuální výstavy - několik zajímavých přednášek bylo uvedeno zejména v souvislosti s probíhajícím Bienále a jeho národními dny – jednak se soustřeďovala v rámci dlouhodobějších vzdělávacích cyklů. Jedním z takových okruhů byl cyklus O umění a umělcích, který navázal na již tradiční kapitoly z dějin výtvarného umění. Přednášky se konaly ve spolupráci se Společností přátel Moravské galerie a Seminářem dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a byly určeny zájemcům o výtvarné umění, kteří chtějí získat základní znalosti o jeho vývojových tendencích, směrech a hnutích v dobových souvislostech. Přednášky doplňoval obrazový materiál, kromě teoretické části byly součástí cyklu také praktické ukázky některých výtvarných technik a restaurátorské práce. Dalším tématicky zaměřeným souborem přednášek byl cyklus nazvaný „Zaměřeno na...“ Jeho cílem bylo přiblížit vždy jedno zajímavé dílo nebo kolekci v některé z galerijních expozic. Několik přednášek bylo také věnováno soudobé hudbě. Pokud to bylo tématicky vhodné, soustřeďovaly se tyto akce do nově zrestaurovaného přednáškového sálu v budově Uměleckoprůmyslového muzea, který coby prostora přímo účelově pojatá poskytuje velmi příjemné a vhodné prostředí. V roce 2002 bylo pro dospělé uspořádáno 20 přednášek a 21 výkladů v expozicích a na výstavách. Nabídku doplnilo 10 filmových projekcí a 7 koncertů vážné i populární hudby.

PŘEHLED AKCÍ PRO DOSPĚLÉ

Přednášky

Datum	Program	Počet návštěvníků
23. 1.	PhDr. Marie Judlová-Klimešová: Alternativní kultura	15
13. 2.	Olaf Hanel: Umění objektu	25
27. 2.	Ak. mal. Zdenka Kuželová: Historické textilie ze sbírky Židovského muzea v Praze	20
20. 3.	PhDr. Karel Holešovský: Rakouský miniaturní portrét	11
3. 4.	Prof. PhDr. Mojmir Horyna: Pohled Medúsy a pohledy lidí v obrazech Michelangela Merisi da Caravaggio	50
13. 5.	Aaron Betsky: Zdánlivá rovina: Holandská architektura skrze tulipány	80
18. 5.	Prof. PhDr. Jiří Kroupa, PhD.: Zázrak barokní architektury	23
5. 9.	Petr Štembera: Filmový plakát od počátků kinematografie do začátku druhé světové války	7
28. 9.	MgA.: Petr Kantor: Divadlo nó a kabuki	30
28. 9.	Harumi Jamada: Kimono	30
3. 10.	Alan Záruba: ISOTYPE? Smysl a demokratizace vizuální komunikace ve společnosti 1. poloviny 20. Století	12
30. 10.	Mgr. Andrea Pauchová: Zaměřeno na... Italská majolika	20
11. 11.	Mgr. Lucie Pelcová: Pramen inspirace. Odkaz starověkého Řecka a Říma	35
19. 11.	PhDr. Miloš Vojtěchovský: Echo a zvuk	20
20. 11.	Prof. Miloš Štědroň, CSc.: Moderna objevuje krásu tónu	20
25. 11.	Mgr. Michaela Loudová: Poutě za světlem	50
27. 11.	PhDr. Kateřina Svobodová: Zaměřeno na... Friedrich Gauermann – Lov	5

	na kance	
28. 11.	Prof. Jozef Kelemen, DrSc.: Tělo – vězení, vězeň nebo dozorce?	10
4. 12.	Prof. Miloš Štědroň, CSc.: Minimalismus (redukcionismus) nová filozofie formování západní hudby?	25
9. 12.	Mgr. Lucie Pelcová: Věk katedrál	57

Odborné výklady ve výstavách a expozicích

Datum	Program	Počet návštěvníků
10. 2.	Místo činu – PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.	25
14. 2.	Rakouské malířství 19. století – PhDr. Kateřina Svobodová	25
20. 2.	Kolekce skla v expozici Uměleckoprůmyslového muzea – Mgr. Markéta Vejrostová	15
21. 2.	Objekt/objekt – Mgr. Pavel Netopil	5
6. 3.	Nábytek v expozici Uměleckoprůmyslového muzea – Mgr. Martina Straková	9
10. 3.	Rakouské malířství 19. století – PhDr. Kateřina Svobodová	10
17. 3.	Místo činu – PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.	20
18. 4.	Francouzská kresba 17. a 18. století – Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka	15
21. 4.	Místo činu – PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD.	15
24. 4.	Sbírka kovů v expozici Uměleckoprůmyslového muzea – Mgr. Anna Grossová	15
28. 4.	Pohled Medúsy – Mgr. Zora Wörgötter	10
23. 5.	Max Švabinský – Skutečnost, ráj, mýtus – PhDr. Kateřina Svobodová	65
30. 5.	Max Švabinský – Skutečnost, ráj, mýtus – PhDr. Jana Orlíková	45
2. 6.	Pohled Medúsy – Bc. Markéta Filipová	3
9. 6.	Místo paměti, prostor orientace – Bc. Markéta Filipová	4
12. 6.	Antonín Procházka 1882-1945 – PhDr. Alena Krkošková	25
16. 6.	Pohled Medúsy – Bc. Markéta Filipová	4
23. 6.	Prométheův oheň – Mgr. ing. Ivo Binder	6
30. 6.	Místo paměti, prostor orientace - Bc. Markéta Filipová	2
18. 9.	Antonín Procházka 1882-1945 – Mgr. Petr Ingerle	25
13. 11.	Gesto a výraz – Mgr. ing. Ivo Binder	10
10. 12.	Noční Pohled Medúsy – Bc. Markéta Filipová	120

Filmové projekce

Datum	Program	Počet návštěvníků
28. 4.	Michelangelo Merisi da Caravaggio, film Itálie	30
14. 7.	Země odkud přicházím, film Francie 1956	25
25. 7.	Slunce i v noci, film Itálie 1990	5
8. 8.	Když komedie byla králem, americké filmové grotesky 20. let	30
8. 8.	Prázdniny v Římě, film Itálie	47
22. 8.	Nebe nad Berlínem, film Německo 1987	60
10. 9.	Sladký život, film Itálie 1960	30
18. 9.	Osvobozená paleta, film ČSSR 1963, Brno 1930, - videoprojekce dokumentárních filmů k výstavě Antonína Procházky	12
24. 9.	Andrej Rublev, film Rusko 1966	30

17. 10. Projekce filmů I. Orosze za přítomnosti autora 30

Koncerty

Datum	Program	Počet návštěvníků
6. 6.	Vokálně-experimentální soubor Affeto a kontratenor Konstantin Mikhalski	10
14. 7.	Musica poetica	80
10. 9.	Skladby italských mistrů v podání F. Novotného	20
14. 9.	Soubory Prométheus, Pirin, Púčik, Čercheňa a M. Kubátová	400
24. 9.	Pearl Trio – P. I. Čajkovskij: Variace na ruské téma	25
20. 11.	Petr Nikl: Koncert pro struny	50
10. 12.	Vánoční koncert renesanční hudby	120

Kromě toho byly uspořádány dvě autorské besedy, a to setkání s Jindřichem Štreitem a dále beseda s autory výstavy Místo činu. Nechyběla ani řada společenských akcí – 29 vernisáží výstav, jedna derniéra a Společenský večer Moravské galerie. Již podruhé se konal v reprezentativních prostorách Uměleckoprůmyslového muzea a tentokrát se nechal inspirovat dobou a uměním 19. století a rytmem kankánu.

Akce pro děti a mládež

Podchycení zájmu dětí a mládeže o výtvarné umění a jeho soustavné rozvíjení je našim dlouhodobým cílem a oddělení pro práci s veřejností mu věnuje trvalou pozornost. Velká část dětí se s galerií seznamuje ve školních výpravách a podle toho, do jaké míry se těmito návštěvami cítí oslovena, formuje i do budoucna svůj vztah k výtvarnému umění. Naší snahou je tedy připravit pro ně zajímavý a atraktivní program, který by byl něčím víc než jen pokračováním školní výuky v prostorách galerie, měl by v nich pěstovat cit pro umění i odvahu k vlastnímu výtvarnému projevu. Do našich krátkodobých výstav zařazujeme proto i projekty cílené přímo na návštěvníky z řad dětí, máme ale zkušenost, že děti jsou schopny velice dobře vnímat i všechny běžné výstavy, jen je vhodné poskytnout jim k tomu vysvětlující průvodní slovo. Komentované prohlídky expozic a výstav jsou také skutečně velmi žádané. Kromě toho pak připravujeme i speciální dětské programy, z nichž některé docházejí pro velký zájem docela vysokého počtu opakovaných uvedení. V roce 2002 byl součástí programu i zvláštní pořad pro děti zrakově postižené. Pro volné chvíle jsou mladým zájemcům o umění určeny sobotní pořady Dětského ateliéru. Tato setkání nabízejí příležitost vyzkoušet si pod dojmem vystavených uměleckých děl i vlastní ztvárnění společně sdílených zážitků. Ještě ve větší míře je tomu pak věnován prostor během letních výtvarných kurzů, které pořádá Moravská galerie pro děti v období prázdnin. Týdenní soustředění jsou spojena s výlety do přírody a mohou být pro děti příjemným zpestřením volna.

PŘEHLED AKCÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Odborné výklady ve výstavách a expozicích

Program	Počet pořadů	Počet návštěvníků
Pohled Medúsy – Bc. Markéta Filipová	20	467
Rakouské malířství 19. století – Bc. Markéta Filipová	2	59
20. Bienále Brno 2002 – Mgr. Eva Strouhalová, Mgr. Hedvika	11	223

Chmelíčková		
Prométheův oheň – Mgr. Eva Strouhalová	31	813
Znovu a jinak – Mgr. Eva Strouhalová	6	131
Místo paměti, prostor orientace+ Místo činu – Mgr. Hedvika Chmelíčková	56	1891
Designblok – Mgr. Hedvika Chmelíčková	10	168

Doplňková výuka

Program	Počet pořadů	Počet návštěvníků
Gotika – Mgr. Hedvika Chmelíčková	10	199
Mistři moravského baroka – Mgr. Hedvika Chmelíčková	7	156
Baroko - Mgr. Yvona Ferencová	35	755
Divadlo světa - Mgr. Yvona Ferencová	10	190
Příběhy v obrazech – Bc. Markéta Filipová	14	288
Barva, spektrum, tvar - Mgr. Yvona Ferencová	4	99
Tajemství světla - Mgr. Yvona Ferencová	5	120
Anton Pilgram - Mgr. Yvona Ferencová	1	20
Kouzelné obrazy - Mgr. Yvona Ferencová	23	477
Tváře – Mgr. Eva Strouhalová	31	569
Objekt – Mgr. Yvona Ferencová	24	469
Max Švabinský - Mgr. Yvona Ferencová	39	754
Antonín Procházka - Mgr. Eva Strouhalová	25	386
Don Quijote Otto Gutfreunda - Mgr. Eva Strouhalová	27	524
Poezie surrealismu - Mgr. Eva Strouhalová	29	524
„Nakreslil jsem domek...“ – Skupina 42 - Mgr. Eva Strouhalová	2	28
Jiří Šindler - Bc. Markéta Filipová	2	48
Gesto a výraz - Mgr. Eva Strouhalová	1	60
Vídeňské stolní stříbro – Mgr. Hedvika Chmelíčková	5	109
Pozvání do kina – Mgr. Hedvika Chmelíčková	20	391
Příběhy J. Koláře – pořad pro nevidomé děti - Mgr. Yvona Ferencová	1	8
Mnemeq - Mgr. Yvona Ferencová	6	113
Život v době hradů, klášterů a katedrál – Mgr. Hedvika Chmelíčková	36	878

Dětský ateliér

Datum	Program	Počet návštěvníků
19. 1.	Paměť věcí a svět fantazie – Mgr. Hedvika Chmelíčková	16
23. 2.	„Svaté divadlo“ – Mgr. Yvona Ferencová	20
23. 3.	„... pět psů, pět koček a pět myší...“ – Mgr. Eva Strouhalová	15
20. 4.	Příběh skoro detektivní (Místo činu) – Mgr. Eva Strouhalová	16
18. 5.	Útěk z reálného světa (Ilusionismus baroka) – Mgr. Yvona Ferencová	21
1. 6.	Hrajeme si, vymýšlíme – Mgr. Hedvika Chmelíčková	6
15. 6.	Tak, jak velcí grafikové – Mgr. Hedvika Chmelíčková	10
28. 9.	Origami – Mgr. Yvona Ferencová	23
19. 10.	Made in D. A. – Mgr. Eva Strouhalová	20
9. 11.	Prostřený stůl – Mgr. Hedvika Chmelíčková	17
30. 11.	Z 2D do 3D – Mgr. Yvona Ferencová	18
14. 12.	Vánoční příběhy – Mgr. Eva Strouhalová	18

Letní výtvarné kurzy

Datum	Program	Počet účastníků
5. – 9. 8.	Váha věcí – Mgr. Yvona Ferencová	15
26. – 30. 8.	Plakátování – Mgr. Eva Strouhalová	25

Pořady pro děti a mládež v roce 2002 navštívilo 15.484 návštěvníků, akcí pro dospělé (nepočítáme-li vernisáže a Společenský večer MG) se zúčastnilo 2.475 návštěvníků, celkově tedy uvedené kulturně vzdělávací akce pro veřejnost zaznamenaly zájem 17.959 zúčastněných návštěvníků.

SLUŽBY VEŘEJNOSTI

Kromě výstavní a kulturně-vzdělávací činnosti se snažíme poskytovat našim návštěvníkům kvalitní servis v oblasti odborných informací spolu s nabídkou příjemného prostředí v našich prostorách.

Knihovna Moravské galerie

Veřejně přístupná knihovna Moravské galerie se nachází ve 3. poschodí Pražákova paláce. Je otevřena po celý pracovní týden a nabízí široký výběr odborné literatury se zaměřením na české a světové výtvarné umění včetně početně zastoupených katalogů výstav, a to jak z produkce Moravské galerie, tak i jiných domácích a zahraničních galerijních institucí.

Knížní fond zahrnoval k 31. 12. 2002 celkem 121.140 knižních jednotek, přírůstky za rok 2002 činily 1102 svazků, z toho nákupem bylo získáno 397 titulů, darem 239 a výměnou 466.

V knihovně bylo v tomto roce zaregistrováno 597 čtenářů, počet čtenářských návštěv dosáhl 9.987, přitom se uskutečnilo 50.860 prezenčních i absenčních zápůjček, z toho 38 požadavků bylo vyřízeno v rámci meziknihovní výpůjční služby. Naši pracovníci jsou rovněž připraveni poskytnout návštěvníkům i potřebné odborné bibliografické a faktografické informace, pokud tuto oblast jejich činnosti sledujeme, bylo zaznamenáno celkem 6.494 případů menších či větších porad a navíc byly vypracovány 4 placené rešerše.

Probíhající jmenná katalogizace knih obsáhla 1181 titulů (zaneseno do programu T-series), ať už se jednalo o knižní přírůstky a přípisy periodik, nebo o rekatalogizaci živého knižního fondu. Předmětná katalogizace včetně rekatalogizace zahrnula 1.005 hesel, v rámci analytického popisu článků bylo zpracováno 280 našich i zahraničních periodik a vyhotoveno 829 analytických záznamů článků.

Jedním z nejdůležitějších úkolů knihovny je budování její komplexní informační soustavy. V rámci grantu z programu Veřejné informační služby knihoven (VISK 3) byly získány prostředky na zakoupení Konverzního modulu T-series ke komunikaci s Národní knihovnou ČR. Knihovna MG byla zaregistrována k bezplatnému přístupu do databází EBSCO v projektu EIFL Direct (Electronic Information for Libraries), i to bylo umožněno díky grantové podpoře. Naším cílem je zpřístupnění elektronického katalogu MG na internetu, pro tento účel byla podána i na další rok žádost o grant z programu VISK 3, aby bylo možno pořídit potřebný program Tinweb. Celkový počet záznamů v počítačovém zpracování dosáhl k 31. 12. 2002 9.348 titulů (jedná se o knihy a katalogy, nejsou zde započítána periodika, vícesvazkové práce a ročenky).

Významný podíl na ziscích knihovny MG představovala výměna katalogů a tiskovin s galerijními institucemi u nás i v zahraničí. Do zahraničí bylo odesláno 255 publikací v hodnotě 71.429 Kč, určených

pro 84 institucí, do tuzemska směřovalo 109 publikací v hodnotě 26.226 Kč pro 34 institucí. Celkově tedy bylo obesláno 118 institucí 364 publikacemi, jejichž hodnota dosáhla výše 97.655 Kč. Výměnou za odeslané publikace získala MG katalogy a tiskoviny ze 84 institucí zahraničních (358 titulů v hodnotě cca 220.824 Kč) a 34 institucí z ČR (213 titulů, odpovídajícím hodnotě cca 43.184 Kč), celkově tedy 571 ks přírůstků v hodnotě 264.008 Kč od 118 institucí. Jak je patrné, zahraniční výměna je i přes poměrně nízký počet katalogů vydávaných samotnou Moravskou galerií velmi aktivní, dosahujeme toho soustavnou prací s duplicitními materiály a velmi propracovanou sítí partnerských vztahů, podpořenou mnohdy i osobními kontakty. Výměna se v letošním roce podílela na přírůstcích do knižního fondu celými 42,3 %.

Agenda povolování vývozu uměleckých předmětů do zahraničí

Agenda povolování vývozu uměleckých předmětů do zahraničí podle zákona 71/94 Sb. představuje významnou položku v rámci komplexních služeb pro veřejnost. V Moravské galerii ji v roce 2002 zajišťovali pověřeni odborní pracovníci – PhDr. Kateřina Svobodová a PhDr. Miroslav Ambroz. Bylo vydáno celkem 455 osvědčení k vývozu.

Fotografický ateliér

Potřebám Moravské galerie, ale také zájemcům z řad veřejnosti poskytuje své služby fotografický ateliér Moravské galerie, v němž působí Andrea Velnerová a Michaela Dvořáková. V roce 2002 bylo v tomto ateliéru zhotoveno 11.165 fotografických záběrů (ať už se jedná o velkoformátové reprodukce volného a užitého umění, kompletní dokumentaci výstav či o reportážní dokumentaci akcí Moravské galerie), dále pak 9.600 diapositivů a fotografií a 7 videozáznamů. Pro potřeby mikrogalerie, webových stránek i pro publikační činnost galerie se náš ateliér věnoval i skenování tištěných materiálů. V roce 2002 bylo uděleno reprodukční právo na 171 vyobrazení klientům z České republiky a dalších 52 do zahraničí.

Kavárny a prodejny Moravské galerie

K pohodě našich návštěvníků se snaží přispět i galerijní kavárny a prodejny, a to **Kavárna a prodejna Uměleckoprůmyslového muzea**, dále pak **Galerijní prodejna u Theophila Hansena**, umístěná ve vstupních prostorách Pražákova paláce a konečně **Jazzová kavárna Podobrazy**, kterou najdeme v budově Místodržitelského paláce. Galerijní prodejny nabízejí zájemcům o výtvarné umění zajímavý výběr publikací o umění, historii, filozofii, kompaktní disky z oblasti vážné hudby, videokazety, plakáty, reprodukce, pohlednice i drobné umělecké předměty z tvorby současných výtvarných umělců. V budovách Uměleckoprůmyslového muzea a Místodržitelského paláce se návštěvníkům navíc skýtá i možnost odpočinku a malého občerstvení. Možnost příjemného posezení v kavárnách přitom není omezena jen na návštěvníky výstav. Moravská galerie využívá jejich služeb i při tiskových konferencích a kulturních akcích. Jazzová kavárna Podobrazy navíc usiluje také o vlastní nabídku komorních uměleckých aktivit.

Společnost přátel Moravské galerie v Brně

K hlubšímu zapojení zájemců o výtvarné umění do aktivit Moravské galerie byla v roce 1998 založena Společnost přátel Moravské galerie. Její činnost je zaměřena na pořádání tvůrčích i teoretických sympozií o výtvarném umění, studijních zájezdů, výstav a jiných akcí. Členům jsou pravidelně zasílány informační materiály o dění v galerii, pozvánky na aktuální výstavy, přednášky a kulturní akce. Mají nárok na volný vstup do všech výstavních prostor Moravské galerie, zvýhodněné vstupné na vzdělávací pořady i slevy na nákup katalogů a publikací. V roce 2002 měla Společnost celkem 62 členů.

Společnost vypisuje soutěž o Cenu Michala Ranného, která je určena k podpoře tvůrčího snažení umělců a zároveň je připomínkou významné osobnosti českého výtvarného umění 60. a 70. let 20. století – Michala Ranného. Cena je udělována vždy jednou za dva roky, v letošním roce porota z devíti přihlášených výtvarníků vyhodnotila jako nejzasloužilejšího Miroslava Šnajdra st. Ke slavnostnímu předání ceny došlo 12. března 2002 na vernisáži umělcovy výstavy, jež byla na počest nového laureáta uspořádána v rámci expozice umění 20. století v období 13. 3. – 19. 5. 2002.

Další významnou akcí Společnosti je projekt Brněnský plenér. Sochařské sympozium, na jehož přípravě se kromě Společnosti přátel podílí město Brno a městská část Brno-Bystrc, se koná každé dva roky v areálu brněnské přehrady. Brněnský plenér 2002 proběhl ve dnech 9. - 20. září 2002 a zúčastnili se ho bratři Tomáš a David Medkovi, oba absolventi brněnské FAVU, dále Patrik Vlček, který již delší dobu spolupracuje s městskou částí Brno-Bystrc, ze zahraničních hostů pak přijal pozvání k účasti francouzský sochař Antoin Thomas a španělská autorka, žijící v Andoře, Antonie Miralles. Během krátké doby umělci vytvořili pět soch a sousoší – plastika Antonie Miralles symbolizuje čtyři přírodní živly – vodu, vzduch, oheň a zemi, z obdobné inspirace vycházel i její francouzský kolega Antoin Thomas, který položil důraz na uchopení genia loci konkrétního prostředí a tímto způsobem směřoval své ztvárnění námětu. Práce Davida Medka byla dalším článkem jeho projektu tiskátek, motiv použitý v ornamentu přitom měl upomínat na značky lodní dopravy, jeho bratr Tomáš pak vytvořil rozměrný geometrický objekt ve tvaru krychle. Poslední prací tohoto ročníku sochařského sympozia byla třímetrová socha Patrika Vlčka s názvem Anděl 2002. Jako jediné ze vzniklých děl byla určena nikoli pro bezprostřední okolí brněnské přehrady, nýbrž byla instalována na radnici městské části Brno-Bystrc. Podle slov svého autora má „působit na lidi, kteří budou vstupovat do těchto prostor jako připomínka našeho poslání na tomto světě, které je časově ohraničené a mělo by být, kromě všední reality, naplněno nadhledem a pochopením“. Ostatní díla našla své místo skutečně v plenéru a podobně jako práce vzešlé z předchozích ročníků sympozia zdobí nyní břehy přehrady. Spojením uměleckých děl vkusně zasazených do parkové úpravy tak toto oblíbené rekreační a výletní místo Brňanů získává nový kulturní rozměr. K sympoziu byla uspořádána tisková konference a vernisáž za účasti 100 návštěvníků, nechyběla ani pozvánka, plakát a katalog.

Společnost přátel Moravské galerie se podílela také na zajištění dětského výtvarného kurzu Plakátování, kterého se zúčastnilo 25 dětí. S výsledky jejich týdenní práce se mohli návštěvníci galerie seznámit ve speciální výstavce.

Společným dílem Moravské galerie a Společnosti přátel pak byl cyklus přednášek z dějin umění, jež obsahově pokrývaly období od antiky po 19. století. Odborně cyklus zajišťovaly Mgr. Lucie Pelcová a Michaela Ludová z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Součástí byla i návštěva restaurátorského pracoviště a studijního depozitáře skla v Uměleckoprůmyslovém muzeu. Vzdělávací akce zařazené do tohoto cyklu zaznamenaly velice slušnou odezvu u veřejnosti, návštěvnost jednotlivých děl přesahovala počet 60 zájemců.

Akce Společnosti přátel byly v roce 2002 podpořeny grantem Magistrátu města Brna.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Vědeckovýzkumná činnost Moravské galerie se soustřeďovala převážně na okruh problémů souvisejících s institucionálním grantem Ministerstva kultury ČR (grant VaV, identifikační kód MKOF25CEZ001). Předmětem široce koncipovaného výzkumu naší galerie jsou umělecké předměty cizí proveniencí, které se dnes nacházejí nejen v našich sbírkových fondech, ale v moravských sbírkách vůbec. Již v minulých letech byly některé dílčí výstupy prezentovány veřejnosti ať už formou tematických výstav, nebo odborných studií. V roce 2002 tak měli návštěvníci Moravské galerie možnost seznámit se s výsledky výzkumu rakouského malířství 19. století v moravských sbírkách – výstava věnovaná této zajímavé otázce byla zahájena už koncem roku 2001 a provázela ji odborná publikace, shrnující zjištěné poznatky. Projekt je rozvržen do roku 2004 a zahrnuje vydání odborných

monografických studií a uvedení výstav i v dalších postupně dopracovávaných tematických okruzích - Benátská kresba 16.–18. století, Vídeňská secese a moderna 1900-1925, Vídeňské stříbro, Nizozemské umění 17. století, Atelier Franze Fiedlera.

Od r. 2000 dále probíhají rozsáhlé výzkumné práce na projektu Morava v baroku, jehož dílčí výsledky byly představeny výstavou ve francouzském Rennes v rámci projektu České kulturní sezóny ve Francii v roce 2002. Završením několikaleté práce pak bude široce koncipovaná výstava připravovaná pro uvedení v Moravské galerii.

Kromě toho se někteří odborní pracovníci Moravské galerie zapojili do dalších výzkumných projektů, k nimž se vázala grantová a stipendijní podpora:

Baderovo stipendium pro výzkum malířství 17. století – Mgr. Zora Wörgötter

Grant Českého fondu výtvarných umění pro výstavu Český filmový plakát — PhDr. Marta Sylvestrová – výstava byla uvedena v rámci 20. mezinárodního bienále grafického designu.

Grant Českého fondu výtvarných umění pro výstavu Světlo – Mgr. Pavel Netopil, Mgr. Petr Ingerle
Aristokratický interiér 2. poloviny 18. století a kolem roku 1800 na jižní Moravě (Pozdně barokní a klasicistní vybavení aristokratického salonu (grant MK ČR) – Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka

Sympozia, semináře, konference

Konference ICMS 2002

Brno, Praha, 31. 8. – 8. 9. 2002, 64 účastníků

V roce 2002 se poprvé konala v České republice výroční konference Mezinárodního výboru pro bezpečnost kulturních institucí Mezinárodní rady muzeí (ICMS ICOM – International Committee for Museum Security – International Council of Museums). Uspořádal ji Český výbor ICOM, Moravská galerie v Brně a Ministerstvo kultury ČR za spolupráce Asociace muzeí a galerií ČR. Konferenci zařadilo Ministerstvo kultury do seznamu akcí Mezinárodního roku kulturního dědictví OSN 2002. Problematika vzdělávání pracovníků v oblasti bezpečnosti v muzeích, jíž byla tato akce věnována, je trvale vysoce aktuálním tématem, a tomu odpovídal i zájem účastníků. Na konferenci, jejímuž slavnostnímu zahájení v budově Uměleckoprůmyslového muzea v Brně byli kromě ředitelky Moravské galerie PhDr. Kaliopi Chamonikola, PhD., přítomni i zástupci Ministerstva kultury ČR (první náměstek ministra kultury ing. Zdeněk Novák), Českého výboru ICOM (jeho předsedkyně PhDr. Katka Tlachová), ICMS (předseda ing. Pavel Jirásek) i Statutárního města Brna, zazněla řada přínosných referátů, které předestřely systém bezpečnostních projektů, řízených centrálními kulturními orgány u nás i v zahraničí, a doplnily je o praktické poznatky pracovníků jednotlivých výstavních institucí. Nechyběly ani příspěvky, reagující na některé specifické problémy v jednotlivých zemích (otázka zabezpečení církevních objektů u nás nebo vědomí ohrožení teroristickými útoky po 11. září 2001 v USA). Od 6. 9. byla místem konání konference Praha, kde se jednání uskutečnila v Konferenčním centru ČVUT. Své referáty přednesli: Jiří Žalman, Pavel Jirásek, Dagmar Šefčíková (MK ČR), J. Součková (Český výbor Modrého štítu), M. Padevět (SÚPP), P. Jakubec (TR Instruments), E. Antušák (VŠE Praha, Ústav managementu krizových situací), W. Faulk (Getty Institute for Cultural Heritage), H. Pennock, A. Visser, E. Boswijk (Nizozemí), W. Jeffers (USA), H.J. Harras (SRN), M. Koltsov (Rusko), R. K. Mikhopadhyay (Indie), M. John (SRN), P. Cannon-Brookes (Velká Británie), P. Westhius (Nizozemí), A. Kisluk (USA). Součástí výroční konference ICMS byla i vystoupení vedoucích funkcionářů hodnotící činnost organizace za uplynulé období. Vedle odborného programu konference byl ponechán značný prostor pro doplňkové akce, jejichž náplní byly prohlídky expozic Moravské galerie a Technického muzea, společné či individuální návštěvy pamětihodností (hrad Špilberk, vila Tugendhat, zámky v Lednici, Telči, bazilika v Třebíči), pražská část pobytu byla pro účastníky konference spojena s návštěvou Pražského hradu a výjezdy, jejichž cílem byly hrady, zámky a města severovýchodních a západních Čech (Frýdlant, Sychrov, Bečov, Karlovy Vary, Kozel). I tato neformální setkání byla příležitostí k užitečné výměně zkušeností a názorů.

Hostitelská úloha Moravské galerie, která se na pořádání celé této prestižní akce podílela podstatným vkladem, byla všemi účastníky velmi vysoce hodnocena.

Architektura muzeí a koncepce stálých expozic - seminář

Uměleckoprůmyslové muzeum, 15. – 16. května 2002, 170 účastníků

Umístění semináře zabývajícího se architekturou muzeí právě do prostor Uměleckoprůmyslového muzea nebylo náhodné. Netradičně zrekonstruovaná budova k diskusím na toto téma přímo vybízí. A protože problém bezpečného uložení i moderní prezentace sbírkových předmětů v historických stavbách nebo naopak účelově pojatých novostavbách řeší nejedno naše či světové muzeum a galerie, vyvolalo toto téma slušný zájem v řadách oslovených partnerských výstavních institucí. Stejně tak v otázce koncepce stálých expozic se ukázala vzájemná výměna zkušeností jako velmi podnětná. Se svými příspěvky vystoupili mj. Ladislav Kesner – MK ČR, Karel Doležel - FA VUT, Milan Knížák, Filip Suhomel, Sylva Dobalová, - NG, Olaf Hanel - ČMVU Praha, Tomáš Fassati – Muzeum umění Benešov, Rik Voss – Nizozemský institut sbírek, Alica Štefančíková - Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Vladimíra Janochová - UPM Praha, Kaliopi Chamonikola, Ludmila Horáková – MG Brno, Vladimír Ambroz – Brno.

Identita/Integrita – mezinárodní konference ICOGRADA

Janáčkovo divadlo v Brně, 18. – 19. 6. 2002, 500 účastníků

Brněnská bienále i doprovodná sympozia se již tradičně stávají místem setkání předních světových designérů. Jubilejní 20. ročník bienále Brno se stal příležitostí k uspořádání konference Mezinárodní rady organizací grafického designu ICOGRADA, která slavila v roce 2002 už 40. výročí svého založení. Účast na samotné konferenci i jejích doprovodných seminářích byla tedy skutečně reprezentativní. Pozvání přijali výtvarníci i teoretikové z oboru grafického designu ze 40 zemí světa. Se svými příspěvky vystoupili Mervyn Kurlansky (Dánsko), David Berman (Kanada), Ahn Sang-Soo (Jižní Korea), Wally Olins (Velká Británie), Roland Schweighöfer (Německo), Bo Linnemann (Dánsko), Aleš Najbrt (Česká republika), Earl Power (USA), Andrew Lam-Po-Tang (Austrálie). Přednesené referáty nabídly pohled na grafický design a jeho úlohu na počátku 3. tisíciletí a deklarovaly pevné místo, jež ve světovém kontextu zaujímají právě brněnská bienále.

Vedle vlastní dvoudenní konference byla uspořádána i řada dalších profesních setkání a seminářů.

Regionální setkání designérů ICOGRADA

Uměleckoprůmyslové muzeum, 17. 6. 2002

Setkání a diskuse zástupců organizací grafického designu z více než 30 zemí pod vedením ICOGRADA na téma rozšíření znalostí grafického designu.

Perspektivy designu - semináře ICOGRADA

Uměleckoprůmyslové muzeum, 17. - 20. 6.2002

Přednášející z Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Jugoslávie, Maďarska, Litvy, Estonska, Ukrajiny a Polska nabídli účastníkům večerních seminářů pohled na současný stav designu v zemích středoevropského regionu.

Pedagogické semináře ICOGRADA

Uměleckoprůmyslové muzeum, 20.- 21. 6. 2002

Účastníci 31 designérských škol z 21 zemí a zástupci z 26 zemí se zúčastnili zahájení programu ICOGRADA s názvem ICOGRADA Network of Graphic Design Institutions, který propaguje design rozvíjením designérských programů, organizováním seminářů a konferencí a společným přístupem ke zdrojům vzdělání.

ICOGRADA Design Media Network

Design centrum Brno, 17. 6. 2002

23 mediálních partnerů akcí ICOGRADA v Brně založilo na svém ustavujícím setkání mezinárodní síť médií designu pod záštitou ICOGRADA, tzv. ICOGRADA Design Media Network (IDMN), která umožní evropským nakladatelům rozvíjet kontakty a vzájemné partnerské vztahy ve světě. K tomuto účelu byla otevřena specifická webová stránka ICOGRADA.

Společné setkání výborů

Uměleckoprůmyslové muzeum, 15. – 16. 6. 2002

Zástupci tří mezinárodních institucí, reprezentujících průmyslový design (ICSID), interiérový design (IFI) a grafický design (ICOGRADA), uskutečnili v Moravské galerii v zasedacím sále

Uměleckoprůmyslového muzea velmi konstruktivní jednání, jehož výsledkem bylo rozhodnutí o užší spolupráci, založení společného sekretariátu a vytvoření společné struktury k propagaci designu.

Studentské dílny

FAVU VUT, katedra průmyslového designu VUT, 20. – 24. 6. 2002

Více než 100 studentů z více než 20 zemí se zúčastnilo studentských dílen ICOGRADA pod vedením Ahn Sang Soo (Korea), W. Pluty (Polsko), Jana Rajlichy jr. (ČR), Rasmuse Kocha a Adriana Tackmana (Dánsko), Guy Schockaerta (Belgie) a Williama Haralda-Wonga (Malajsie).

PUBLIKAČNÍ ČINNOST MORAVSKÉ GALERIE

Publikační činnosti věnuje Moravská galerie velkou pozornost, poněvadž představuje příležitost prezentovat odborné i laické veřejnosti výsledky mnohdy dlouholetého bádání našich odborných pracovníků, v případě katalogů pak se jedná o způsob, v němž realizovaná výstava zůstává zachycena i po svém skončení. Naším tradičním periodikem, jež si už našlo svůj pravidelný okruh zájemců, je Bulletin MG. V roce 2002 by dosáhl už svého 58. čísla, bohužel z technických důvodů se nezdařilo náročnou redakční práci završit samotným vytištěním Bulletinu. K jeho vydání dojde tedy opožděně až v roce 2003, kdy počítáme s vyjitím obsahově objemnějšího dvojčísla 58-59. Kromě toho se snažíme doplnit vlastní doprovodnou tiskovinou i každou z pořádaných výstav. Klademe vždy důraz na jejich graficky kvalitní provedení a bohatý obrazový doprovod. Limitujícím faktorem jsou však bohužel často finanční prostředky, jimiž pro tuto činnost disponujeme. K vydávání obsáhlejších katalogů na úrovni odborné studie proto můžeme přistoupit jen u stěžejních výstavních projektů, u drobnějších výstavních počínů dáváme přednost jednodušším katalogovým listům obsahujícím stručné základní informace o autorovi a jeho díle.

Katalogy vydané Moravskou galerií v roce 2002

Antonín Procházka 1882-1945

(ISBN 80-7027-114-0 – v češtině)

(ISBN 80-7027-115-9 – v angličtině)

Reprezentativní katalog stejnojmenné výstavy přinesl řadu nových poznatků o životě a díle tohoto umělce. Publikace byla opatřena bohatým obrazovým doprovodem. Vydala MG, Muzeum města Brna a Obecní dům v Praze.

Autoři textů: Jiří Hlušíčka, Karel Holešovský, Lada Hubatová-Vacková, Hana Karkanová, Dagmar Koudelková, Alena Krkošková, Vojtěch Lahoda, Marcela Macharáčková, Hana Rousová, Lubomír Slavíček

Koncepce publikace: Marcela Macharáčková, Lubomír Slavíček, Alena Krkošková

396 s. (česká verze), 330 s. (anglická verze)

20. mezinárodní bienále grafického designu v Brně

(ISBN 80-7027-116-7)

Katalog ústřední výstavy, v němž je každý autor zastoupen biografickými údaji a reprodukcí jednoho díla.

Autoři textů: Kaliopi Chamonikola, Marta Sylvestrová, Alan Záruba, Guy-A. Schockaert, Ralph Schraivogel, Petr Štembera.

Redakce: Marta Sylvestrová, 276 s.

Petr Babák: Katalogy 01–12

(ISBN 80-7027-117-5)

Katalog stejnojmenné výstavy.

Autoři textů: Vít Havránek, Petr Krejzek, Alan Záruba, Iva Janáková.

Redakce: Miroslava Pluháčková, spolupráce: Yvona Ferencová, 16 s.

La Moravie à l'âge baroque. Dans le miroir des ombres

(ISBN 2-85056-569-5)

Katalog stejnojmenné výstavy připravené Moravskou galerií pro Musée des Beaux-Arts v Rennes v rámci České kulturní sezóny ve Francii. Ve čtrnácti kapitolách obsahuje tematické texty a 163 katalogových hesel, každé dokumentováno barevným vyobrazením.

Autoři textů a katalogových hesel: Petr Fidler, Petr Ingerle, Zdeněk Kazlepka, Vlasta Kratinová, Jiří Kroupa, Michaela Loudová, Martin Mádl, Jaromír Olšovský, Jana Oppeltová, Lubomír Slaviček, Miloš Stehlík, Dana Stehlíková, Evženie Šnajdrová, Milan Togner, Josef Válka, Dana Veselská, Zora Wörgötter

Koncepce publikace: Jiří Kroupa, 384 s.

Doprovodné a informační tiskoviny Moravské galerie:

Měsíční programy výstav, doprovodných akcí a kulturních pořadů Moravské galerie v Brně: 7 čísel během roku a jeden rámcový program celoroční.

Katalogové listy k výstavám: Ivan Chatrný, Gesto a výraz, Miroslav Šnajdr, Jiří Šindler, Francouzská kresba 17. a 18. století, Kresby z Feldmannovy sbírky, Antonín Procházka, Suite Europa 2002, Pavel Nešleha, Hédonistická abstrakce, Jiří Matějů – Hra očí, František Kowolowski: Depozit, Štěpánka Šimlová, Pole jevů – samota věcí, Vojtěch V. Sláma, Václav Stratil, Jiří David, Helmut & Johanna Kandl, Leo Kandl.

Pozvánky na zahájení výstav, informační skládačky, pracovní listy pro dětský ateliér, plakáty na výstavy a koncerty.

PŘEHLED PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ MORAVSKÉ GALERIE

(knihy, studie, texty katalogů výstav, články v odborném tisku)

Mgr. ing. Ivo BINDER

Jenom jedno je srdce. Výstava obrazů, kreseb a grafiky Miloslava Jemelky. *Prostor Zlín IX*, 2002, č. 1-3, s. 26 – 27

Jiří Šindler, katalogový list výstavy, MG 2002.

Miroslav Šnajdr st., katalogový list výstavy, MG 2002.

Plenér 2002, katalog, vyd. Společnost přátel Moravské galerie v Brně, Městská část Brno-Bystrc, Brno 2002.

Ráj srdce Miloslava Jemelky. *Jenom jedno je srdce*, red. Tomáš Ježek, Ottobre 12, Velehrad, s. 114-120

Tváře nekonečna. Malířské dílo Ivana Sobotky. *Prostor Zlín IX*, 2002, č. 4-6, s. 47-48

Tváře nekonečna. Světlo a prostor v díle Ludmily Jandové. *Ateliér*, 2002, č. 18, s. 4

PhDr. Antonín DUFEK, PhD.

Anketa. In: *Fotograf*, 2002, č. 1, s. 87-89

Books. A Slice of Time by Vojta Dukát. *Imago Summer 2002*, No. 14, s. 67-68.

Books. The Wannieck Factory by Václav Jirásek. *Imago Summer 2002*, No. 14, s. 68-69.

By 1918: Paths from and to Vienna. In: Anna Auer (ed.), *Photography and Research in Austria*.

Symposium 2001 Vienna, Passau 2002, s. 37-38.

David / David. Kant, Praha 2002. Spoluautoři Jiří David, Martin Dostál

Diverse. The European Society... *Imago Summer 2002*, No. 14, s. 4-5.

František Dostál... In: Marta Bednářová (ed.), *Životní křižovatky FD*. Adonai, Praha 2002, s. 43-44.

Helmut + Johanna Kandl, Leo Kandl: Kontakt. Katalogový list výstavy, MG 2002.

Jak funguje nejstarší fotografická sbírka. Rozhovor s Antonínem Dufkem. In: *Fotografie magazín*, 2002, č. 3, s. 8-9

Julie Jirečková – The First Lady of Art Photography In Bohemia. In: Anna Auer (ed.), *Photography and Research in Austria*. Symposium 2001 Vienna, Passau 2002, s. 39-44.

Petr Daniel: *Dobrý den Brno*. Spoluautor Ludvík Kundera. (Fotografická publikace roku 2002 v kategorii místopisné a turistické publikace.)

Vidět skutečnost z různých stran. Fotografie Petra Daniela. *Host 2002*, č. 8, s. 46.

Mgr. Yvona FERENCOVÁ

Mnemeq, katalogový list výstavy, MG 2002

Petr Babák: Katalogy 01 – 12, katalog výstavy, MG 2002. Spoluautoři: Vít Havránek, Petr Krejzek, Alan Záruba, Iva Janáková.

Mgr. Anna GROSSOVÁ

Stolní stříbro fy. Mayerhofer & Klinkosch. K výstavě vídeňského stolního stříbra v Moravské galerii v Brně. *Prostor Zlín IX*, 2002, č. 4-6, s. 49-51.

PhDr. Kaliopi CHAMONIKOLA, PhD.

Die spätgotische Bildhauerkunst in Mähren im internationalen Kontext. In: *Die Jagiellonen. Kunst und Kultur einer europäischen Dynastie an der Wende zur Neuzeit*. Germanisches Nationalmuseum, Nürnberg 2002, s. 275-282.

Uměleckoprůmyslové museum v Brně po rekonstrukci. In: *Prostor Zlín 1-3*, 2002, s. 14-16.

Pohled na techniku z umělecké observatoře. In: *Události na VUT v Brně*, 12. ročník, č. 12, 2002, s. 3.

Bienále jubilující. In: *20. mezinárodní bienále grafického designu Brno 2002*. Plakát, firemní, informační a reklamní grafika, katalog výstavy, MG 2002, s. 15.

Muzeum umení – vztah muzealizace a proměnlivé scény. In: *Teória a prax muzea umenia*. Nadácia súčasného umenia, Bratislava, s. 25–32.

Mgr. Petr INGERLE

Depozit aneb dočasné umírání podle F. Kowolowského. In: *František Kowolowski: Depozit*, katalogový list výstavy, MG 2002.

Georg Matthäus Vischer, Justus van den Nypoort. Album pohledů na kroměřížský zámek se zahradami. In: *V zrcadle stínů. Morava v době baroka 1670-1790*, katalog výstavy v Musée des Beaux-Arts v Rennes, ed. Jiří Kroupa, MG 2002.

Hédonistická abstrakce (Josef Bolf, Patricie Fexová, Jiří Havlíček, Barbora Klímová, Jan Nálevka, Jan Šerých), katalogový list výstavy, MG 2002.

Obraz světa, fikce a strašidla. In: *Štěpánka Šimlová: I am terribly sorry...*, katalogový list výstavy, MG 2002.

PhDr. Hana KARKANOVÁ

Antonín Procházka v ilustraci a grafice. In: *Antonín Procházka 1882–1945*, katalog výstavy, MG, Muzeum města Brna a Obecní dům v Praze 2002, s. 142–157.

Bibliografie Antonína Procházky. Tamtéž, s. 375–388, spoluautor Lubomír Slaviček

Katalog ilustrovaných knih a volné grafiky. Tamtéž, s. 359 – 366.

Mgr. ing. Zdeněk KAZLEPKA

Francouzská kresba 17. a 18. století, katalogový list výstavy, MG 2002

Mistrovské kresby z brněnské Feldmannovy sbírky, katalogový list výstavy, MG 2002

Katalogová hesla – J. G. Etgens, Sv. Bernard z Clairvaux naslouchá nebeské hudbě; J. L. Kracker, Smrt sv. Rozálie. In: J. Kroupa (ed.), *La Moravie à l'âge baroque 1670-1790. Dans le miroir des ombres*, katalog výstavy v Rennes 2002/2003, Paris 2002, s. 204, 235-6.

PhDr. Alena KRKOŠKOVÁ

Hledání pozemského ráje. Antonín Procházka v letech 1935-1945. In: *Antonín Procházka 1882–1945*, katalog výstavy, MG, Muzeum města Brna a Obecní dům v Praze 2002, s. 128–141.

Mgr. Jiří PÁTEK

Česká humanitární fotografie. *Host*, 2002, č. 10, s. 41 – 42

Čtyřicet fotografické sbírky Moravské galerie v Brně. *Ateliér*, 2002, č. 11, s. 7.

Moravská galerie v Brně, 40 let sbírky fotografie. In: *Foto - Video*, č. 4, 2002, s. 90.

Vlčí med Vojtěcha Slámy. In: *Host*, 2002, č. 3, s. 38.

Vojtěch V. Sláma – Vlčí med, katalogový list výstavy, MG 2002.

Mgr. Andrea PAUCHOVÁ

Helena Johnová a Keramik Werkgenossenschaft, *Ceramics Art*, 2002, č. 4, s. 24-26
Továrna Zsolnay, Pécs, *Ceramics Art*, 2002, č. 3, s. 38-41

PhDr. Marta SYLVESTROVÁ

Český filmový plakát od roku 1945 do současnosti. In: *XX. bienále grafického designu Brno 2002*, katalog, MG 2002, s. 256-257
Karel Vaca – Mistr vizuálních metafor, katalog výstavy *Karel Vaca*, Galerie výtvarného umění v Náchodě 2002, s. 51-57
Mezinárodní porota. In: *XX. Bienále ...*, s. 28-69
Mucha se vrátí. In: katalog výstavy *Alfons Mucha v USA, v Čechách a na Moravě*, Galéria mesta Bratislavy 2002, s. 5-8
Plakátová tvorba Istvána Orosze. In: *István Orosz*, Rabbit and Solution Studio 2002, s. 7, spoluautoři: Guy D. O'Bonner, Dagmar Poláčková
Ralph Schraivogel – Plakáty. In: *XX. Bienále ...*, s. 246

Mgr. Petra TRNKOVÁ

Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně. In: *Format*, Galerie Sztuki Współczesnej, Wrocław 2002.
Josef Sudek – O sobě, recenze. In: *Host*, 2002, č. 3, s. 5-6.
Kunzfeldovy obrazy Brna na rozhraní dvou věků. In: *Historická fotografie*. Sborník pro prezentaci historické fotografie ve fondech a sbírkách České republiky), 2002, č. 1, s. 11-22.

Mgr. Zora WÖRGÖTTER

Katalogová hesla – W. A. Minderhout : Maškarní ples, J. T.- Rotter: Sv. Karel Boromejský, F. V. Korompay: Immaculata. In: J. Kroupa (ed.), *La Moravie à l' âge baroque 1670-1790. Dans le miroir des ombres*, katalog výstavy v Rennes 2002/2003, Paris 2002, s. 111-113, 205-207, 210-211

Mnozí odborní pracovníci MG jsou kromě svých povinností na půdě mateřské instituce také členy nejrůznějších odborných poradních sborů jiných institucí, nákupních komisí, redakčních rad, odborných profesních sdružení, věnují se pedagogické činnosti atd.

EKONOMICKÉ VYHODNOCENÍ ROKU 2002

Stručné zhodnocení finančního hospodaření MG za rok 2002 (v tis. Kč):

Výnosy celkem	63 468
z toho příspěvek na činnost od MK ČR	49 144
tržby a výnosy	14 324
z toho tržby z prodeje zboží a služeb	7 309
z toho komisní prodej katalogů	452
prodej vstupenek	1 105
reklama	1 818

nájem	182
vývozní povolení	233
tržby od čtenářů + poplatky za xerox	72
nedokončená výroba	-591
aktivace	3 209
ostatní výnosy	4 397
z toho použití finančních fondů	3 751
z toho RF	1 405
FRIM - opravy	2 160
FRIM - pořízení investic	1 947
sponzorské příspěvky	0

Náklady celkem	63 462
z toho spotřeba materiálu	4 464
spotřeba energie	5 417
služby	15 047
osobní náklady celkem	25 959
z toho mzdové náklady	18 184
ostatní osobní náklady	477
sociální zabezpečení	6 261
sociální náklady	856
ostatní sociální náklady (civilní služba)	181
odpisy HIM a DHIM	5 001
daň z příjmu	387
Náklady na výstavní činnost	3 521
Kulturní akce	457
Nákup knih	466
Restaurování sbírkových předmětů	809
Grant VaV	1 934

Hospodářský výsledek	+ 6

Zřizovatel (MK ČR) poskytl Moravské galerii v rámci příspěvku na činnost tyto účelové dotace neinvestičního charakteru:

EZS, EPS, ISO	320
kulturní aktivity	3 166
Institucionální výzkum a vývoj	1 700
Výkup předmětů kulturní hodnoty	54
Celkem	5 240

Investice (v tis. Kč)

Systémová investiční dotace	1 184
z toho – institucionální výzkum a vývoj	300

- ISO	850
- VISK T - series	34
Individuální dotace	0

ZHODNOCENÍ ČINNOSTI GALERIE V ROCE 2002 A VÝHLEDY DO BUDOUCNA

Hodnotíme-li rok 2002, musíme konstatovat, že byl ve znamení rozmachu výstavní i vzdělávací činnosti v nově opraveném Uměleckoprůmyslovém muzeu. První rok si pracovníci galerie mohli ověřit, jak bude veřejností vnímána kompletně rekonstruovaná budova, nová expozice užitého umění i další aktuální výstavy. Mezi nejúspěšnější z nich patřil jubilejní 20. ročník Mezinárodního bienále grafického designu, který byl v roce 2002 navíc spojen s mezinárodní konferencí ICOGRADA – mezinárodní organizace asociací grafických designérů, kterého se účastnilo přes tisíc tvůrců i zájemců o tento obor. Hlavní výstavní přehlídka bienále grafického designu se se svými 14 tisíci návštěvníky stala také nejvíce navštěvovanou akcí roku 2002. Za velký úspěch lze považovat také skutečnost, že k uskutečnění obou výše uvedených akcí se Moravské galerii podařilo získat grant Evropské komise v rámci programu Culture 2000.

Ani volné umění však nebylo ve výstavním plánu galerie opomíjeno. Důkazem je otevření nové expozice umění druhé poloviny 20. století v Pražákově paláci, nazvané Gesto a výraz, která představuje některé české autory v nových souvislostech. Úspěšné byly také projekty připravené ve spolupráci s partnerskými organizacemi – jako výstava Antonína Procházky, na níž pracovali společně odborníci Muzea města Brna a Moravské galerie a která byla vystavena současně v obou institucích. Za mimořádný počin lze považovat zapojení Moravské galerie do projektu Bohemia Magica – Česká kulturní sezóna ve Francii; výstavu V zrcadle stínů – Morava v době baroka, která se konala v partnerském městě Brna, bretaňském Rennes, shlédly tisíce nadšených diváků a měla publicitu v předních francouzských médiích. Pro občany České republiky i zahraniční návštěvníky připravila Moravská galerie kromě výstav celou řadu doprovodných akcí. Největší úspěšnost zaznamenal cyklus z dějin výtvarného umění nazvaný O umění a umělcích (konaný ve spolupráci se Společností přátel MG), který se pro účastníky stal motivací k systematickému prohlubování znalostí. Nedílnou součástí kulturního života mladého publika města Brna byly již druhým rokem koncerty zajímavých hudebních uskupení na nádvoří Místodržitelského paláce, které zaznamenaly výrazné zvýšení návštěvnosti a zároveň podnítily zájem mladého publika o výtvarné umění. Pokračoval také ojedinělý projekt pro slabozraké a nevidomé občany, zahájený v roce 2000 výstavou Možná sdělení, a to originální instalací Federica Diáze nazvanou Mnemeg, svým pojetím prezentací počítačové bytosti, okouzující především mladé publikum.

Během roku 2002 byly i přes finanční omezení, která platí v celé oblasti kultury, položeny základy dalšímu rozvoji Moravské galerie, a to jak v oblasti materiálně-technického zabezpečení sbírek, tak výstavní činnosti. Především byly ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou započaty práce na projektové přípravě stavby rozsáhlých moderních depozitářů v lokalitě Ponava, které svými technickými parametry budou splňovat náročné požadavky na kvalitní ochranu uměleckých předmětů, které jsou v péči Moravské galerie v Brně. Nadále uplatňujeme požadavek na zevrubnou opravu Místodržitelského paláce, který je v současné době místem prezentace a uložení sbírek starého umění evropské a moravské provenience, a je snad jen otázkou času, kdy se zpracované projekty začnou realizovat. V oblasti výstavní lze za nejvýznamnější považovat tematický výstavní projekt nazvaný Ejhle, světlo. Na jeho přípravě pracuje tým předních českých odborníků a díky podpoře Ministerstva kultury České republiky i výstavní prezentace slibuje nejširší veřejnosti mimořádný umělecký i kulturní zážitek. Nadále pokračuje badatelská práce v rámci institucionálního grantu MG Studium uměleckých předmětů cizí provenience v moravských sbírkách, jejímž výstupem byla na přelomu let 2001–2002 výstava a publikace Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách. Na rok 2003 se připravuje Disegno veneto - benátská kresba 16. – 18. století z českých, moravských a slezských sbírek, početný autorský tým průběžně zpracovává projekt, jehož hlavním tématem je fenomén Vídeňské secese. Stranou nezůstává ani současné umění (prezentované zejména v atriu Pražákova paláce), fotografie (ambit Místodržitelského paláce) či aktivity pro nevidomé a tělesně postižené občany.

Za dlouhodobý problém lze ovšem považovat nedostatek finančních prostředků, jehož nejbolestnějším důsledkem je nemožnost budovat sbírky MG systematickou akviziční činností. Dalším výrazným handicapem je nedostatek mzdových prostředků, který dlouhodobě demotivuje pracovníky a způsobuje personální těžkosti (odchod schopných zaměstnanců na lépe placená místa, neschopnost konkurence na trhu práce v oblasti managementu).

Lze říci, že přes všechny nepříznivé momenty zůstává hlavní snahou Moravské galerie v Brně prezentovat svým příznivcům výtvarné umění na co nejvyšší úrovni, nabízet atraktivní podmínky ke kvalitnímu trávení času a kulturní vyžití v exkluzivním prostředí. To by však nebylo myslitelné bez soustavné péče o sbírky – sbírky Moravské galerie byly k 30. 5. 2002 zaneseny do Centrální evidence sbírek dle zákona 122/2000 Sb. a zápisy jsou průběžně doplňovány a aktualizovány, pokračuje práce na počítačovém zpracování sbírek v programu DEMUS, práce na informační sbírkové databázi Mikrogalerie, restaurátorské průzkumy v rámci badatelských projektů i restaurování sbírkových předmětů v souvislosti s přípravou výstav. Tyto snahy se daří naplňovat především díky pochopení a podpoře zřizovatele MG Ministerstva kultury České republiky a dalších partnerů – jmenujme alespoň Statutární město Brno a Jihomoravský kraj – kteří výrazně napomáhají realizaci našich projektů.